

ԱԶՏԱԿ

ՕՐԱԹԵՐԹ

AZTAG QUOTIDIEN POLITIQUE ET LITTÉRAIRE **ԱՅՏԱԿ** جريدة يومية سياسية وأدبية - اليوم السوسلطة، إيثا درويشيان

1500 L.Ո. 76ԳՎ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 112 (21454) ՉՈՐԵՔՇԱՐԹԻ, 23 ՅՈՒՆԻՍ 2003 10 ԷՁ

ԷՐԵՐՈՒՆԻ ԹԱՂԱՊԵՏԸ ՄԱՀԱՓՈՐՉԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒՄԵՅԱԿ

Երեւանի Էրեբունի համայնքի թաղապետ Մհեր Սեդրակեան երկրաւոր տեսանկյունի տեսարկով քննարկում է մահափորձի: Ռուսը մը պայթեցաւ Սեդրակեանի ինքնաշարժին մէջ, երբ ան վառելիքի կայարան մը կանգ առած էր:

Սեդրակեան առանձին էր ինքնաշարժին մէջ: Ֆիզիքական վնասներ ստանալով, ան փոխադրուած է հիւանդանոց:

Ըստ նախնական տուեալներուն, Սեդրակեանի ինքնաշարժին պայթումին պատճառը ինքնաշարժի նստարանին տակ վեռնոցի մը ռուսը մը կրնայ ըլլալ: Բացառած է քրեական քննութիւն:

Բժշկները յայտնեցին, որ Սեդրակեանի վիճակը կայուն է:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՀԱՐԻՐԻ ԳԱՄԱՍԿՈՍ ՄԵԿՆԵՅԱԿ ԵՒ ՏԵՍԱԿՅԵՅԱԿ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՍԱՏԻ ՀԵՏ

Վարչապետ Ռաֆիք Հարիրի երկվ մեկնեցաւ Դամասկոս, ուր ընդունուեցաւ Սուրիոյ նախագահ Պաշշար Ասատի կողմէ: Շուրջ երկու ժամ տեւած հանդիպումին ընթացքին քննարկուեցան շրջանային հարցեր, ինչպէս նաեւ Լիբանան - Սուրիա երկկողմանի յարաբերութիւնները: Վարչապետ Հարիրի Պէյրութ վերադարձաւ կէսօրէ ետք ժամը 2:30ին:

ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ՄԱՀՄՈՒՏ ԱՊՊԱՍ ԱՅՍՕՐ ԿԸ ՀԱՄՆԻ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.

ԱՆ ԵՐԷԿ ԳԱՀԻՐԷԻ ԵՒ ԱՄՄԱՆԻ ՄԷՋ ՏԵՍԱԿՅԵՅԱԿ ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԵՒ ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ

Ապպաս Մուպարաքի մօտ

Պաղեստինցի վարչապետ Մահմուտ Ապպաս Գահիրէի մէջ յայտարարեց, որ Միացեալ Նահանգներու նախագահ ձորձ Պուշի հետ տեսակցութեան ընթացքին պիտի պահանջէ, որ Ուաշինկթըն ճնշում բանեցնէ Իսրայէլի վրայ, որպէսզի յարգէ խաղաղութեան գործընթացին հանդէպ իր յանձնառութիւնները:

Վարչապետ նշանակուելէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով Ապպաս հանդիպում պիտի ունենայ Պուշի հետ: Ապպաս, որ կը իօսէր նախագահ Հիւսնի Մուպարաքի հետ ունեցած տեսակցութեան ամարտին, դիտել տուաւ, որ ամերիկացիներուն հետ պիտի քննարկուին պաղեստինցի ժողովուրդին բոլոր պահանջները, որոնց կարգին են բոլոր բանտարկեալներուն ազատ արձակումը, պաղեստինեան հողերէն իսրայէլեան ուժերու հեռացումը, հաւաքական բնութի պատժամիջոցներու ջնջումը եւ Եւսէր Արաֆաթի շրջափակման վերացումը:

Աւարտելէ ետք Եգիպտոս այցելութիւնը, Ապպաս ուղղուեցաւ Յորդանան, ուր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ապտալա Բ. թագաւորին հետ: Ուաշինկթըն այցելութեան նախօրեակին, Ապպաս կ'ուզէ ճիգերը համակարգել Գահիրէի եւ Ամմանի հետ: Եգիպտոս եւ Յորդանան կը պահանջեն, որ Իսրայէլ գործադրութեան դէմ Աքապայի վեհաժողովին կատարած խոստումները, որպէսզի կարելի ըլլայ գործադրութեան դէմ խաղաղութեան ճամբու քարտէսը: Եգիպտոսի միջամտութեան միջնորդութեան շնորհիւ է, որ պաղեստինեան արմատական շարժումներ երէք շարք առաջ եռամսեայ պինդուի մը յայտարարեցին՝ դադարեցնելու համար Իսրայէլի դէմ յարձակումները:

Ապպաս Ուաշինկթըն պիտի հասնի այսօր երեկոյեան: Պուշի հետ անոր հանդիպումը պիտի կայանայ 25 Յունիսին: Ապպասը ընդունելէն չորս օր ետք, 29 Յունիսին, Պուշ պիտի ընդունի այցելութիւնը Իսրայէլի վարչապետ Արիէլ Շարոնի:

Միւս կողմէ, Իսրայէլի եւ պաղեստինեան իշխանութեան արտաքին գործոց նախարարները կոչ ուղղեցին Եւրոպական Միութեան գործօն դերակատարութեան Միջին Արեւելքի խաղաղութեան գործընթացին մէջ: Միլիան Շալոմ ըսաւ, որ Ե. Միութիւնը պէտք է բանալի դերա-

ՍԱՏՏԱՄ ԶԻԲՍԷՅՆԻ ԵՐԿՈՒ ԶԱԲԱԿՆԵՐԸ ՍՊԱՆՆՈՒԾ

Սատտամ Հիւսէյն շրջապատուած իր երկու գաւակներով

Սատտամ Հիւսէյնի երկու վարակները՝ Ուտայ եւ Քուսայ երկվ սպաննուած են հիւսիսային Իրաքի Մոսուլ քաղաքին մէջ, երբ ամերիկեան ուժերը չորս ժամ տեւած (200 պինտուրներով) յատուկ գործողութեան մը ընթացքին ուժակոծած են անոնց թաքստոցը, հաղորդեցին երկվ միջազգային լրատու գործակալութիւններ, սակայն անոնցմէ ոչ մէկը հաստատեց լուրը: Սպիտակ Տուրք եւս չհաստատեց լուրը, թէ ամերիկացի պաշտօնատարներ շատ հաւանական նկատեցին Ուտայի (1964ի ծնունդ) եւ Քուսայի (1966ի ծնունդ) սպանութիւնը:

Աւելի ուշ, Իրաքի մէջ դաշնակից ուժերու հրամանատար՝ ամերիկացի պոր. Ռիքարտո Սանչէզ պաշտօնապէս հաստատեց լուրը:

ՍԷՆՏՏԱԿԱՆ ԱՐԱՔԻԱ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ «ԲԱՅԻՏԱ»Ի ԴԷՍ ՅԱՅՏԱՐԱՐԱԾ ԻՐ ԱՐՇԱԼԸ ԵՒ ՉԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՌԻԱՏ, 22 (ԱՅՓ).- ՍենտակաՆ Արաքիա Երեքշաբթի օր յայտարարած է, թէ այլ մեծ հարուած մը հասցուցած է «Քայիտա» ցանցին՝ 16 այլ ծայրայեղականներու ձերբակալութեամբ, խոստանալով, որ պիտի չհանգստանան մինչեւ որ «մաքրագործ» թագաւորութիւնը ահաբեկչական մնացեալ բջիջներէն:

Ներքին գործոց նախարար Նայէֆ Պըն Ապտիլ Սպիլ «Ալշարք Մուսաթ» թերթին ըսած է նաեւ, որ տակաւին կանուխ է վերջ տալու կասկածելի ծայրայեղականներ հետապնդելու գործողութիւններուն:

Ներքին գործոց նախարարութիւնը Երկուշաբթի օր յայտարարած էր, թէ ապահովութեան ուժերը ձերբակալութեան մատնած են թագաւորութեան բանալի կեդրոններու դէմ ահաբեկչական մեծ յարձակումներ եւ ձերբակալած 16 կասկածելիներ:

Պայթուցիկ նիւթերու պատրաստութեան համար օգտագործելի աւելի քան 20 թոն քիմիական նիւթեր գրաւուած են: Գտնուած են նաեւ հրթիռներ, յատուկ սարքեր, պէնքեր, պինամթերք, փամփշտարգել բաճկոններ, հաղորդակցութեան սարքեր, համակարգիչներ, կեղծ անցագիրներ, մոթոսիքլէթներ, ինքնաշարժներ, որոնք պէտք է այդ գործողութիւններուն գործածուէին:

Ըստ Նայէֆ իշխանին, պէնքերը մաքսանենգուած են Իրաքէն կամ Եմէնէն:

ԱՋՐՊԵՅՃԱՆ-ԵՒՐՈՒՆՈՐՀՈՒՐԳ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ԵՒՐՈՒՆՈՐՀՈՒՐԳԻ ՊԱՇՏԱՆՆԵՐՈՒՆ, ԹԱԼԻՃԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԳԻՐԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԵԱՒ ՑՄԱԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ՍՈՒՐԻԱ ԿԸ ՀԱԿԱՋԴԷ ՃՈՐՃ ՊՈՒՇԻ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ

Հակապղերով Մ. Նահանգներու նախագահ ձորձ Պուշի այն ամբաստանութեանց, թէ Սուրիա ահաբեկչներու ապաստան կու տայ եւ անոնց պորավիզ կը կանգնի, Դամասկոս երկվ յայտնեց, թէ այդ ամբաստանութիւնները Ուաշինկթընի կողմէ Սուրիոյ վրայ սովորական ճնշումներու ծիրին մէջ կ'իյնան:

Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան տեղեկատուութեան պատասխանատու Պուսայնա Շաապան յայտնած է, որ Պուշի ամբաստանութիւնները «նոր չեն», աւելցնելով, որ Սուրիա «վարժ է ման յայտարարութիւններու, որոնք Ուաշինկթընի կողմէ Դամասկոսի վրայ տեւական ճնշումներու ծիրին մէջ կ'իյնան»:

Սուրիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան տեղեկատուութեան պատասխանատու Պուսայնա Շաապան յայտնած է, որ Պուշի ամբաստանութիւնները «նոր չեն», աւելցնելով, որ Սուրիա «վարժ է ման յայտարարութիւններու, որոնք Ուաշինկթընի կողմէ Դամասկոսի վրայ տեւական ճնշումներու ծիրին մէջ կ'իյնան»:

ՀԱԿԱՍՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ՝ ՀԱՅՏԱՐ ԱԼԻԵՒԻ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԻՆ ՄԱՍԻՆ

Թուրքիոյ մէջ Արաբիանի դեսպան Մամէտ Ալիէ յայտարարած է, թէ Արաբիանի նախագահ Հայտար Ալիէի առողջական վիճակը լաւ է: Ըստ «Թուրան» լրատու գործակալութեան, Ալիէի բժշկական քննութիւնները՝ թրքական ռազմական «Կիլիսանէ» հիւանդանոցին մէջ, ընթացած են «աւելի քան յաջող»: Ըստ դեսպանին, Ալիէ մնայուն հաղորդակցութեան մէջ է Արաբիանի կառավարութեան եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներուն հետ:

Հայտար Ալիէ Յուլիս 8ին, երկրորդ անգամ ըլլալով շտապ մեկնած է Անգարա, բժշկական քննութիւններու ենթարկուելու համար: Ալիէ առաջին անգամ «Կիլիսանէ» հիւանդանոց փոխադրուած էր Ապրիլ 21ին. Պարսի մէջ հրապարակային հանդիսութեան մը ընթացքին երկու անգամ նուաղելէ ետք:

Միւս կողմէ, Արաբիանական լրատուամիջոցներ յայտնեցին, որ Ալիէի որդին եւ հաւանական յաջորդը՝ Իլիս Ալիէ Կիլիսի օր օրանաւալին յատուկ թռիչքով մը մեկնած է Թուրքիա՝ հորը մօտ: Ի. Ալիէի Անգարա մեկնումին մասին բացատրութիւն չտրուեցաւ, հակառակ անոր որ վերջին տար օրուան ընթացքին Ի. Ալիէ երկրորդ անգամ ըլլալով կը մեկնի հորը մօտ:

Նախանցեալ օր Արաբիանական որոշ լրատուամիջոցներ հաղորդած էին, որ Հայտար Ալիէ մահաքունի մէջ է:

ԹՈՒՐԻՔԻՈՅ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾՈՅ ՆԱԽԱՐԱՐԸ ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԻ ՄԷՋ ԿԸ ՓՈՐՉԷ ՀԱՐԹԵԼ ԹՈՒՐԻՔԵԿԱՆ ԶԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԱՆԳԱՐԱ, 22 (ԱՅՓ).- Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարար Ապտիլա Կիլ Երեքշաբթի օր Մ. Նահանգներ մեկնած է այցելութեան մը համար, որ ըստ անոր, յարաբերութիւնները բարելաւելու պիտի օժանդակէ՝ Իրաքի մէջ ամերիկեան գլխաւորութեամբ պատերազմին պորավիզ կանգնած ըլլալու Թուրքիոյ կեցուածքին յառաջացումը կարողութեան պատճառով:

Սակայն այցելութեանն առաջ իսկ, բանավէճ մը ծայր տուած է այն հարցին շուրջ, թէ Թուրքիա պիտի տրայէ՞ տրայէ տրամադրէ Իրաքը կայունացնելու համար:

Մեկնելէ առաջ Կիլ թղթակցեցաւ ընդհանուր յայտնած է, թէ թուրքեամերիկեան յարաբերութիւնները խորունկ են եւ թէ նոյնիսկ եթէ «դժուար օրեր ըլլան երբեմն, մեր յարաբերութիւնները կը շարունակուին գործակցութեան ծիրին ներս»:

Ան շեշտած է, որ իր այցելութեան նպատակը յարաբերութիւնները աւելի առողջ հիմքերու վրայ դնել է:

Մարտին, Թուրքիա պայրացուցած էր Մ. Նահանգները, երբ անոր խորհրդարանը մերժած էր ընթացք տալ պահանջի մը՝ ամերիկեան ուժերուն կողմէ իրաքեան հողամասերու օգտագործումին գծով, հիւսիսէն Իրաքի վրայ յարձակելու համար:

Լարուածութիւնը թափ ստացաւ Յուլիսին, երբ ամերիկեան ուժերը հիւսիսային Իրաքի Սուլեյմանիա քաղաքին մէջ թուրք 11 պինտուր ձերբակալեցին եւ պանոնք 60 ժամ արգելափակուած պահեցին՝ տեղացի քիւրտ պաշտօնատարներուն վնաս հասցնելու համար դաւ սարքած ըլլալու կասկածներով:

Կիլ ըսած է, թէ Սուլեյմանի մէջ պիտի քննարկէ Իրաքի մէջ խաղաղարար գործողութիւններու համար թրքական ուժեր տրամադրելու ամերիկեան առաջարկը:

Անգարայի կառավարութիւնը պատրաստակամութիւն յայտնած է պինտուր դրկելու Իրաք, սակայն Սիւլեյմանիայի դէպքէն ետք այգային վարկաբեկումի պագումներով, Մ. Նահանգներու օժանդակելու կարելիութիւնը խիստ քննադատութեանց դուր բացած է թէ՛ ընդդիմադրութեան, թէ՛ իշխող կուսակցութեան շարքերէն ներս:

Իշխող Արդարութեան եւ Բարգաւաճման կուսակցութեան անդամ երեսփոխան Ապտիլա Չալիքան «Հիւրիէթ» օրաթերթին ըսած է, թէ բացարձակապէս կ'ընդդիմանայ «շրջանին մէջ ամերիկեան ներխուժումին, գրաւումին եւ թալանին պահակները դառնալ»:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԼԱՀՈՒՏ Կ'ԱՆԳՐԱԴԱՌՆԱՅ ԵՐԿՐԻՆ ՈՒ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ԴԺՈՒԱՐ ԿԱՅՈՒԹԵԱՆ

Նախագահ Կոր. Էմիլ Լախուտ երկվ ուղղակի հակադրեց էլեկտրական հոսանքի սակի բարձրացման հարցին և շեշտեց, որ նման որոշումներ պետք է տրուին բաւարար չափով ուսումնասիրելի, էլեկտրականության ընկերություն էլեկտրական կացութիւնը քննարկելի և մուտքի ու էլքի հաւասարակշռութիւնը ճշգրիտ գիտնալի էտք:

Նախագահ Լախուտ անդրադառնալով քարահանքերու փակման որոշումին ըսաւ, որ այս թղթածրարը իր բնականոն ընթացքէն դուրս էլած է և դարձած է քաղաքական բանավեճի աղբիւր, ինչպէս նաեւ միջոց մը՝ վնասելու պետութեան և պետական հաստատութիւններուն: «Այս բոլորին առընթեր կը գտնուին նաեւ կառավարութեան որոշումները չգործադրելու և օրէնքները խախտելու տրամադրութիւններ», աւելցոց աւ:

Նախագահ Լախուտ շեշտեց, որ նախորդ տարիներուն տիրող խառնաշփոթ կացութիւնը պիտի չկրկնուի և օրէնքներու հիմամբ որոշուած իրաւունքները պիտի չանտեսուին, այլ խօսքով՝ օրէնքը անպայման պիտի գործադրուի:

Նախագահ Լախուտ դիտել տուաւ, որ քարահանքերու փակման որոշումը գործադրութեան անձամբ կը հսկէ, որովհետեւ անիկա իր դրական անդրադարձը պիտի ունենայ կենսոլորտի պահպանման համար:

Նախագահ Լախուտ ընդգծեց նաեւ, որ կառավարութեան պարտականութիւնն է ապահովել քաղաքացիներուն բարօր կեանք մը և թեթեւցրել անոնց արդէն իսկ ծանր բեռը աւելիով ծանրացնող տնտեսական դժուարութիւնները, ստեղծելով աշխատանքի նոր դաշտեր և կանոնաւոր ձեռով ծառայութիւններ մատուցել անոնց:

Նախագահ Լախուտ հարց տուաւ, որ ինչպէ՞ս կարելի է Լիբանանի մէջ մարդ անհատին ապահովել արժանապատուութեամբ ապրելու ընտրանքը, եթէ ապահովուած չէ տարրականը՝ ուսում, կրթութիւն և այլն:

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔԻ ՍԱԿԵՐՈՒ ՅԱՒԵԼՄԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ Կ'ԱԼԵԿՈՑԵ ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ՍԵՆՏԻՔԱՅԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

Ուժանիթի և ջուրի հարցերու նախարար Այուպ Հըմայէտի առաջարկով կառավարութիւնը վաղուան իր նիստին ընթացքին պիտի քննարկէ էլեկտրական հոսանքի սակի բարձրացման թղթածրարը:

Մինչ այդ, բողոքի և ընդվզումի ալիքը կը շարունակուի պետական և բարձրատիճան պաշտօնատարներու, ինչպէս նաեւ սենտիքայական շրջանակներու կողմէ:

● ԿԵՆՍՈՒՈՐՏԻ նախարար Ֆարէս Պուէյլ ա ն դ ր ա ն ա ղ ա յ յ յ վ էլ է կ տ ր ա կ ա ն հ ո ս ա ն ք թ ի սակերը եռապատկելու որոշումին, ոչ մէկ բացատրութիւն գտաւ անոր մէջ:

Պուէյլ քննադատեց որոշումը և ըսաւ, որ արդէն իսկ Լիբանանի մէջ էլեկտրականութիւնը ամէնէն սուղն է քաղաքացիներու ալ կրկնուած:

Պուէյլ անարդար նկատեց, որ պարտաճանաչ վճարողները զոհ երթան յաւելեալ տուրքի մը:

Ան նկատել տուաւ, որ նման տուրքեր քաղաքացիներուն կը պարտադրեն օրինաւնչութիւններ կատարել և էլեկտրականութիւն ստանալ ապօրինի միջոցառումներով:

● ԼԻԹԱՆԻ գետի աշխատանքներու սենտիքան երկվ մերժեց էլեկտրական հոսանքի սակի յաւելման որոշումը և յայտարարեց, որ ա՛յ փակ պիտի չպահէ իր բերանը, այլ պիտի միանայ աշխատանքային մարմիններուն և պիտի մասնակցի ցոյցերու և կազմակերպուելիք բոլոր մագլցողական քայլերուն:

Սենտիքայի անունով յայտարարուեցաւ, որ սենտիքան կանգ պիտի չառնէ իր այս քայլերուն գծով, մինչև որ պետութիւնը վերջ տայ տնտեսական կացութեան գծով իր անարդար վերաբերմունքին:

● ԵՐԵՍՓՈՒՍ Ե Ժորժ Նաժըմ քննադատեց կառավարութեան կողմէ տնտեսական և ընկերային տագնապներուն գծով առնուած

միջոցառումները և ըսաւ, որ կառավարութեան վարած քաղաքականութիւնը ուսումնասիրուած չէ և անկազմակերպ: Ան մերժեց էլեկտրական հոսանքի սակի որեւէ յաւելում:

● ԵՐԵՍՓՈՒՍ ԵՆԵՐ Ֆայէլ Ղարն և Նեպիլ Պուսթանի նաեւ մերժեցին էլեկտրական հոսանքի սակերու յաւելումը և ընդգծեցին, որ հաւատք չեն քննադատել յայտարարութիւններուն, թէ նշեալ յաւելումը ուղղակիօրէն առնչուած է միջազգային գետնի վրայ վառելանիթի սակի բարձրացման:

● ՆԱԽԿԻՆ Երեսփոխան Պահաճտին իրանի երկվ կոչ ուղղեց էլեկտրականութեան ընկերութեան մսխումներն ու օրինաւնչութեան յետքերը նուազեցնելու՝ քաղաքացիներուն բեռը աւելցնելու փոխարէն: Իրանի ուղղակի կոչ ուղղեց նախարար Հըմայէտի՝ մերժելու էլեկտրականութեան ընկերութեան տուած որոշումը:

● ԼԻԲԱՆԱՆԻ մէջ գործող Պասա Կուսակցութիւնը նաեւ մերժեց էլեկտրականութեան ընկերութեան պարտադրած նոր տուրքը, դիտել տալով, որ տնտեսական տագնապի լուծման ճանադրութիւնը չի կրնար վերածուիլ քաղաքացիները պատժելու միջոցի մը:

● ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ նոր տուրքի որոշումը մերժելու իրենց ձայնը լսելի դարձուցին նաեւ փառապաշտներու աշխատանքային հարցերու նախագահ Մուսա Ֆոյալի, արգիլեալ «Լիբանանեան Ուժեր» կուսակցութիւնը, Թրիփոյի առեւտրականներու միութիւնը, դրամատան պաշտօնէաներու համադաշնակցութիւնը, քաղաքացիական ընկերութեան հաստատութիւններու հիւսիսի հանդիպումը, երկրագործներու սենտիքաներու համադաշնակցութիւնը, ինչպէս նաեւ շինարարական աշխատանքներու սենտիքան:

ՊԱՂԵՍԻՆԵԱՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ...

Շարունակուած Ա. Էջէն

կատարութիւն ունենայ պաղեստինեի բարայել-եան տագնապին լուծման մէջ: Իսրայել ընդհանրապէս մերժած է Ե. Միութեան դերակատարութիւնը՝ վայն ի նպաստ պաղեստինցիներուն կողմնակալ նկատելով: Շարունակալ ըսաւ, որ ոչ իսրայել առանց Երոպայի կրնայ ապրիլ, ոչ ալ Երոպա առանց Իսրայելի: Նապիլ Շաաթ իր կարգին ուրախութիւն յայտնեց, որ Իսրայել կը փափաքի Երոպայի դերակատարութիւնը: Շարունակալ Պրիքստի մէջ հանդիպումներ ունեցած էին Ե. Միութեան արտաքին գործոց նախարարներու հետ, որոնք երկօրեայ ժողով մը կը գումարէին:

Երկու կողմէ, ճարտարագէտներու միութիւնը երկվ երեկոյեան գումարեց ժողով մը, որուն ընթացքին յայտնեց, թէ կը մերժէ էլեկտրականութեան յաւելման որոշումը և խոստացաւ նշեալ որոշումը չջնջելու պարագային դիմել մագլցողական քայլերու:

ՆԱԽԱՐԱՐ ԱՐԻՏԻՒ ՔՆՆԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐՈՒ ՀԵՏ

Արիտի կ'ընդունի Զուէյթի դեսպանը

Մշակոյթի նախարար Ղապի Արիտի երկվ ընդունեց Լիբանանի մէջ Զուէյթի դեսպան Ալի Սալիտը, որուն հետ քննարկեց շրջանային իրադարձութիւնները, ինչպէս նաեւ մշակութային մարպէն ներս լիբանանեւորէյթեան գործակցութեան հեռանկարները:

Քննարկումի առարկայ դարձաւ նաեւ Իրաքի մէջ վարչակարգի հարցը, որուն մասին Սալիտ ըսաւ, թէ քուէյթեան կառավարութիւնը կ'ողջունէ Իրաքի փոխանցման գործադիր խորհուրդը և իրաքի ժողովուրդին կը մաղթէ յարատեւ ապահովութիւն և կայունութիւն:

Արիտի այցելեցին նաեւ Լիբանանի մէջ Ֆիլիպինի դեսպան Տորթիս Օրլեան և Լիբանանի մէջ Օմանի գործավար Ահմէտ Պըն Պարաք Պըն Ապտալլան:

ԲԱՆԱԿԸ ԿԱՐԻՔ ՈՒՆԻ ՍՊԱՅԻՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐՈՒ

Պաշտպանութեան նախարարութեան բանակի բաժանմունքը կը յայտարարէ, թէ կարիք ունի սպայից վարժարանի նոր ուսանողներու: Անոնք պետք է ունենան լիբանանեան պաքալորէա և յաջողութեան նիշը պետք է ըլլայ աւելի քան 12 / 20ի վրայ:

Խնդրագիրները անձամբ ներկայացնել սպայից վարժարան՝ 21 Յուլիսէն մինչև 21 Օգոստոս 2003:

Յաւելեալ մանրամասնութեան համար դիմել հայկական երեսփոխանական գրասենեակ:

Կազմակերպութեամբ Հ. Գ. ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԵՐԻՏԱՍՄՐԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԶՊՈՆԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ 20ԱՄԵԱԿԻ ՀՍԿՈՒՄ

Տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 26 Յուլիս 2003, կրկնօրեան ժամը 8:30էն սկսեալ, Պորճ Համուրի Ազգային գերեզմանապահ մէջ:

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆՔԻ ՍԱԿԵՐՈՒ ԵՆՈՊԱՏԿՈՒՄԻՆ ԳԾՈՎ

ՆԱԽԱՐԱՐ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ ԿՈՉ Կ'ՈՒՂՂԵ ՆԱԽՔԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԻՆ ԳՈՐԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ԼԱԻՎՊԵՍ ՍԵՐՏԵԼ ԶԱՅՆ

Երիտասարդութեան և մարմնակրթութեան նախարար Սեպուհ Յովնանեան երկվ նախարարաձայն էլեկտրական հոսանքի սակի յաւելման որոշումին և կոչ ուղղեց, որ նախքան որոշումին գործադրութիւնը անիկա մանրամասն քննարկուի և ուսումնասիրուի յատուկ յանձնախումբերու կողմէ:

Յովնանեան ընդգծեց, որ այս որոշումը պետք չէ «հիւր» մը պէս ծամանէ ու անցնի, որովհետեւ խօսքը կը վերաբերի հսկայական գումարներու: Յովնանեան անդրադարձաւ նաեւ նախագահ Կոր. Էմիլ Լախուտի և վարչապետ Ռաֆիք Հարիրիի միջեւ յարաբերութեան և նկատել տուաւ, որ նախագահն ու վարչապետը կառավարութեան ժողովներուն ընթացքին կը խորհրդակցին, ինչպէս նաեւ կ'ունենան հեռաձայնային հաղորդակցութիւններ, հետեւաբար անոնց յարաբերութիւնը բնականոն է:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՆԵՐՔԻՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿ

Խորհրդարանի կեդրոնական խորհուրդը առաջարկեց խորհրդարանի ներքին կանոնները փոփոխութեան ենթարկել՝ հարցաքննութեան յատուկ նիստերը բազմապատկելու առնչութեամբ:

Խորհուրդը թելաժուներու անուններ առաջարկեց նաեւ սահմանադրական, ինչպէս նաեւ տեղեկատուութեան ազգային նոր խորհուրդներու կազմութեան համար: Խորհուրդը կառուած մնաց կառավարութեան վստահութիւն տալու քուէի յատուկ նիստ մը կայացնելու գաղափարին:

Գրասենեակի խորհուրդը

հուրդը երկվուան իր նիստը գումարեց կէսօրէ առաջ, նախագահութեամբ խորհրդարանի նախագահ Նեթան Ենթարկել՝ հարցաքննութեան յատուկ նիստերը բազմապատկելու առնչութեամբ:

Խորհուրդը պիտի առաջարկէ նաեւ երեսփոխաններուն խօսքի կէս ժամ իրաւունքը նուազեցնել 15 վայրկեանի, առիթ տալու համար յաւելեալ նիստերու:

Միւս կողմէ, Ֆրիլի շեշտեց, որ խորհուրդը

պահանջած է դատական իշխանութեանց բոլոր որոշումները գործադրել:

Միւս կողմէ, Պրրի երկվ ընդունեց Ֆրանսուայից երեսփոխանական մէկ յանձնախումբը, որ կեկուցեց այցելութեան արդիւնքները: Մասնախումբին մաս կը կազմէին երեսփոխաններ Ռոպերտ Գանէմ, Աթէֆ Մաժալանի, Ապպաս Հաշէմ և Քասէմ Հաշէմ:

Պրրիի այցելեց նաեւ պետական անվտանգութեան ուժերու ընդհանուր տնօրէն Կոր. Էտուար Մանսուր:

ԲԱՆՏԱՌՈՒԹՅՈՒՆ
Տեր եւ տիկին Հայկ եւ Լեւա Տերտերեան
բախտաւորուած են մանչ զաւակով մը՝
ՀՐԱԿ
22 Յուլիս 2003 Պէյրուք

ԲԱՆՏԱՌՈՒԹՅՈՒՆ
Տեր եւ տիկին Ալեքսան եւ Լիզթ Կիրիքեան
բախտաւորուած են առջինեկ աղջիկ զաւակով մը՝
ՆԱՐԷ
22 Յուլիս 2003 Պէյրուք

ASHJIAN TOURS
Բացառիկ շրջապտոյտ 15-22 եւ 15-29 Սեպտեմբեր 2003
Դէպի դրախտային Հայաստան, պանծալի Արցախ եւ բնութեան հարս, ծաղիկներու բուրաստան Ծաղկաձոր:
Երեսան մէջ METROPOL եւ ARARAD շքեղ պանդոկներ, Արցախի մէջ Սորկառոյց NAYIRI շքեղ պանդոկ, իսկ Ծաղկաձորի մէջ LUX սեմեակներ. ճախաճաշ, ըմբիթ, ամեն օր պտոյտներով, պարահանդես, 15-29 Սեպտեմբեր, փոխան 850\$ միայն 599\$, իսկ 15-29 Սեպտեմբեր փոխան 1350\$ միայն 999\$, յիշատակի նուրբերով եւ ձրի վիճակահանութիւն:
ԵՆՈՒԹ: Սոյն շրջապտոյտները պիտի ըլլան իրենց տեսակին մէջ եզակի, բոլոր մասնակցողներուն պիտի տրուին մեծ ճամպուկ (վալիզ), ձեռքի պայուսակ HAND-BAG, T-SHIRTներ եւ գլխարկ, մատիտ, տետրակ եւ իրահան. այս բոլորը՝ անվճար. թռիչքը Հայկէմբ:
Սահմանափակ թիւով տները մնացած են մեր 17 31 Օգոստոսի շրջապտոյտն. զին 720\$ վիզան եւ տուրքերը ներառեալ:
ԱՅՃԵԱՆ ԹՈՒՐՁ ԻՏԵՆ.-
01/261177 - 240654 - 03/233978:

Orient plus
KHARAB TRAVEL & TOURISM
Touch New Worlds
Jarna
\$319
8 days - Direct Charter Flight Every Tuesday starting from 8 July
Other Destinations: Boat Trip to Cyprus 3 Days \$190, Boat Trip to Cyprus & Greece \$425
BOOK THIS WEEK AND GET 15% DISCOUNT ASK FOR OUR FREE CREDIT FACILITIES
01.900598, 901598
03.258336, 256254
www.orientplus.com

ԾԱԽՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Պորճ Համուտ, Սանթր Սարդարապատ, «Ճոն Մայքըլ» վաճառատան վրայ: 2րդ յարկ, 37 բառ. մէք: Օժտուած է հեռաձայնով, Էյ. Սի.Ու. վերելակով եւ կառուցուած: Յարմար՝ դարձմանտան համար: Կահաւորուած կամ պարագայ: Դիմել հեռ.՝ 01 - 322604:

ՅԱՅՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
Հայկական Երեսփոխանական Գրասենեակը մեր յարգոյ ազգայիններուն կը յայտնէ, որ ամեն օր առաւօտեան ժամը 9:00էն կէսօրը ետք ժամը 5:00, իսկ Չաբաթ օրերը առաւօտեան ժամը 8:30էն 12:30, կ'ընդունի դիմումներ գտնաւոր ճախարարութիւններու և պետական հաստատութիւններու կապուած որեւէ հարցի վերաբերեալ:
Այսուհետեւ երիտասարդութեան և մարմնակրթութեան նախարար Սեպուհ Յովնանեան ամեն Չորեքշաբթի, առաւօտեան ժամը 9:00էն 11:00 ներկայ պիտի ըլլայ Երեսփոխանական Գրասենեակ, «Ճաղոցեան» կեդրոն, Բ. յարկ, ուր պիտի ընդունի քաղաքացիներուն դիմումները:
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՀԱՄԱՉԳՎՅԻՆԻ Մ. ԵՒ Հ. ԱՐՍԼԱՆԵԱՆ ԾԵՄԱՐԱՆԻ ԼԻԲԱՆԱՆԵԱՆ ՊՐԸՎԷԻ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

Մ. եւ Հ. Արսլանեան ձեւարանի Լիբանանեան Պրըվէի ներկայացած 34 աշակերտներէն յաջողած են 33ը (97,06%), որոնցմէ 14ը՝ լաւ յիշատակութեամբ:

Ստորեւ՝ յաջողած աշակերտներուն անանացանկը:

Ալեքսանտրեան Նարո, Ալճեան Թինա, Արապաղեան Ալին, Պապիկեան Գալար (լաւ), Սալիանեան Նարին, Սվաճեան Նարայի, Չամիչեան Սարին (լաւ), Վարագեան Կասիա (լաւ), Աճեմեան Հերա (լաւ), Ագրապեան Փաթիլ, Անանեան Ռիթա (լաւ), Շիրինեան Նարայի, Գալոյեան Լարա (լաւ), Գարամանուկեան Կասիա, Գէորգեան Գալին (լաւ), Սարգիսեան Գալար, Չոգազեան Չեփու:

Ալեքսանեան Վահէ, Պապիկեան Սեւակ (լաւ), Ճուպանեան Վրոյր, Տօնիկեան Բաֆֆի, Գասապեան Արա, Մալաճեան Քրիտափոր, Նիկոլեան Յակոբ, Փեշտիմալճեան Ժաք, Չարայեան Փօլ, Կրակեան Հայկ (լաւ), Յակոբ Օղլի-Տեմիրճեան Յակոբ (լաւ), Գնտոյեան Դրօ (լաւ), Գուճանեան Սերժ (լաւ), Գրիգորեան Մեհր (լաւ), Մուրատեան Կարօ, Թասլաքեան Մարտիկ (լաւ):

ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ ՕԴՈՒԺԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ԲՈՆԱԲԱՐԵԼ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՕԴԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆՆԵՐԸ

Հարաւի մէջ գործող ֆինիլի ուժերու բանբեր Միլոս Շթրուկըր երէկ յայտնեց, որ ուժերը տակաւին կը քննարկեն ու կը հետապնդեն կարգ մը լրատու գործակալութիւններու կողմէ հրապարակուած այն տեղեկութիւնները, թէ լիբանանեան դիմադրութեան հակաօդայինները թիրախ դարձուցած են իրաւիչեան օդանաւ մը եւ պատճառած վիրաւորներ:

Շթրուկըր ըսաւ, որ ֆինիլի ուժերը կը շարունակեն իրենց հաղորդակցութիւնները՝ ճշդելու համար լուրը:

Միւս կողմէ, երէկ իսրայելեան օդուժը անգամ մը եւս բռնաբարեց Լիբանանի օդային սահմանները եւ թռիչքներ կատարեց Նապաթիէի, Իքլիմ Թուֆաիի, Մերժայունի, Հասպաիայի եւ Խիամի վրայ, երկու անգամ խլելով ձայնի պատը:

Իսրայելեան օդուժը թռիչքներ կատարեց նաեւ Արեւմտեան Պեքալի եւ Ռաշայալի վերեւ: Լիբանանեան բանակի հրամանատարութիւնը հրապարակեց այս տեղեկութիւնները:

Իր կարգին, Գիմադրութիւնը հրապարակեց պաշտօնական հաղորդագրութիւն մը, թէ հակաօդայիններով փորձած է արգիլել իսրայելեան օդուժին խախտումները:

«ՍՈՒՓԵՐ ՍԹԱՐ»Ի ԱՍՏՂԵՐԸ՝ «ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ»ԷՆ

«Սուփըր Սթար»ի հինգ աստղերը՝ Սըլիմ Չէյն, Տիմա Գարագուն, Ռաւէլ Մանուր, Բուլետա Աթի եւ Սուրուտ Ապու Սիւլեյման այսօր Գործըջաբքի, 23 Յուլիսի կէսօրէ ետք ժամը 3:00ին ամբողջ ժամ մը կը պատասխանեն ՀԱԼԱ ՀԱՍՏՍՍի հարցումներուն:

«ԼԻՈՒԱ» ՕՐԱԹԵՐՈԹԻ ՏՆՕՐԵՆԻՆ ԵՒ ՄԵԿ ԼՐԱԳՐՈՂԻՆ ԴԵՄ ԴԱՏԱԿԱՆ ՇԵՏԱՊՆԴՈՒՄ

Պէյրուսի վերադատ ատեանի ընդհանուր դատախաչ Ժոզէֆ Մամարի դատական հետապնդումի ենթարկեց «Լիուա» օրաթերթի տնօրէն Նուրէտտին Հասրին եւ լրագրող Ամէր Մաշնուշին, որ անցեալ Հինգշաբթի օր յօդուած մը ստորագրած էր նշեալ օրաթերթին մէջ:

Մամարի յայտնեց, որ յօդուածը կ'անարգէ նախագահ Վոր. Էմիլ Լահուր եւ կը վարկաբեկէ Վայն: Այս յանցանքին համար անոնք կրնան ստանալ երկու ամիսէն երկու տարի բանտարկութիւն եւ 50էն 100 միլիոն լ. ոսկի տուգանք:

Մամարի թղթածրար փոխանցեց մամլոյ եւ տեղեկատուութեան օրինակները ինքնուրուի զատող Պէյրուսի յատուկ ատեանին:

Յօդուածին մէջ յիշուած էր, թէ նախագահ Լահուտի մօտիկ նախարարներէն մէկուն կը վերադարձնէր կառավարութեան կողմէ քարահանքերու վերջնական փակման որոշումը՝ շինարարական նիւթեր ներածելու եւ հսկայ շահեր ապահովելու նպատակով:

ՓՈԽԱԴՐԱԿԱՌՔԵՐՈՒ ՄԵՆՏԻՔԱՅԻՆ ԵՒ ՆԱԽԱՐԱՐ ՄԻՔԱԹԻՒ ՄԻՋԵԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Հանրօգուտ շինութեանց եւ փոխադրութեան հարցերու նախարար Նեժիպ Միքաթի երէկ ընդունեց Լիբանանի մէջ փոխադրակառքերու սեփականատէրներու սենտիքայի նախագահ Շաֆիք Քասիւր, որուն կ'ընկերակցէր սենտիքայի մէկ պատուիրակութիւնը:

Թիւր շնորհակալութիւն յայտնեց Միքաթիի սուրիական իշխանութիւններուն հետ գոյացած համաձայնագիրին համար, որուն հիմամբ լիբանանեան փոխադրակառքերուն արտօնուած պիտի ըլլայ շինարարական նիւթերու փոխադրութիւնը:

Պատուիրակու-

թիւնը շնորհակալութիւն յայտնեց Միքաթիի ներկայացուց պահանջներու յատուկ գիր մը:

Միքաթի հետաձայնալին հաղորդակցութիւն մը ունեցաւ ելեմուտի նախարար Տուաթ Սիւնիթայի հետ եւ պահանջեց ներածուող շինարարական նիւթերուն համար տուրք չվճարել: Իր կարգին, Սիւնիթայ յայտնեց, թէ որեւէ պարագայի տուրքերու չնշումը օրինակացութիւն պիտի նկատուի:

«ՎԱՆԱՅ ՉԱՅՆ»Ի ԱՅՍՕՐՈՒՄՆ 3ԱՅՏԱԳԻՐՆԵՐԸ

8:30 Լիբանանեան մամուլի խորագիրներու ընթերցում՝ արաբերէն

8:45 «Աստղեր»

9:00 «Ռատիօ Թատրոն» հեղինակ Շահանդուխտ. կը մերկայացնեն Մարի Ռոզ Մանուկեան եւ Մանուլ Մարգարեան

10:05 «Բժիշկիմ հետ» անողջապահական յայտագիր. տոքթ. Նազարեթ Աբրահամեան կը խօսի ամուրթեան մասին:

11:30 Լիբանանեան մամուլի խորագիրներու ընթերցում՝ հայերէն

3:00 Արաբերէն յայտագիր. հարցազրոյց «Սուփըր Սթար» յայտագրի աստղերուն հետ. կը մասնակցին Տիմա Գարագուն, Բուլետա Աթի, Սըլիմ Չէյն, Ռաւէլ Մանուր եւ Սուրուտ Ապու Սիւլեյման

6:00 «Դալար բարտի» հայերէն հարագատ երգի մատուցում

8:00 «Ալօ Վանայ Չայն» խաղ - մրցանք. ուղղակի ձայնասփռում

ԿԻԼԻԿԻԱ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԵՆ 6 ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

السوق
السوق
السوق
السوق
السوق

Լիբանանեան օրաթերթերը երէկ լուսարձակի տակ առած են Միացեալ Նահանգներու նախագահ ձորճ Պուշի կողմէ Սուրիոյ եւ Իրանի ուղղուած զգուշացումը, պաղեստինեան տագնապին խաղաղ լուծում մը գտնելու եւ համաձայնութիւնը պահպանելու համար տարուող աշխատանքները, Իրաքի մէջ աներկեան պիւնտրներուն դէմ շարունակուող յարձակումները եւ սպառնալի գործադիր յանձնարումները աշխատանքները:

Տեղական լուրերու կարգին «Անուար» օրաթերթը գրած է, թէ դատախաչ Ատտուի կը քննարկէ վերահսկիչ յանձնարումները, դրամատուներէն ներս իր աշխատանքին մէջ թերացման համար, իսկ էլեկտրականութեան սակերու բարձրացման առնչութեամբ բողոքի այլքը օրէ օր կը սաստկանայ:

«Տիար»ի համաձայն, քարահանքերու հարցը կրկին դրուած է քննարկումի սեղանին վրայ, իսկ նախագահ Լահուտ կը մերժէ, որ կացութիւնը վերադառնայ հոն, ուրկէ սկսած էր:

Ըստ «Նահար»ի, Ժոզէֆ Միքաթի ամսուան ժամանակաշրջան կը շնորհէ կառավարութեան, իսկ էլեկտրականութեան թղթածրարը իր տուրքերով եւ պարտքերով կրկին կը ներկայացուի նախարարաց խորհուրդի ժողովին:

«Սաֆիր» նշած է, թէ էլեկտրականութեան յաւանապարհ կրակէ գնդակի նման պիտի դրուի նախարարաց խորհուրդի Հինգշաբթի օրուան նիստի դաշտին մէջ, իսկ մեծամասնութեան կողմէ յայտնուած մերժումը պիտի մղէ ընդհանուր ցոյցերու ու գործադուլի:

«Լիուա» օրաթերթը դիտել տուած է, թէ Լահուտ կը պահանջէ յստակացումներ կատարել, իսկ Պրըրի կառուած կը մնայ քարահանքերու թղթածրարին աւելի կակուղ մօտեցում ցուցաբերելու տարբերակին: Էլեկտրականութեան հարցը առկախ կը մնայ, իսկ աշխատաւորական սենտիքան կը սպառնայ ցոյցեր կազմակերպել, մինչ Ժոզէֆ Միքաթի երեք ամիս կը շնորհէ կառավարութեան, նշած է թերթը:

«Բիֆաի Արապի» ձորճ Պուշի սպառնալիքներուն մասին գրած է, թէ Սուրիան եւ Իրանը ահաբեկչութեան օժանդակութեամբ ամբաստանելի ենք, Պուշ կը սպառնայ վանոնք «հարցաքննութեան կանչել»:

«Լիուա»ի համաձայն, Պուշ խօսքը Իրանի եւ Սուրիոյ ուղղելով կը յայտնէ, թէ ահաբեկչութեան զօրակցողները նաեւ պետք է պատասխանատու ըլլան հետագային հաշիւ տալու:

Ըստ «Նահար»ի, Մապաս - Շարուն հանդիպումի նախօրեակին Պուշ պահանջեց Սուրիայէն եւ Իրանէն ահաբեկիչներու ապաստան շնորհել եւ չօժանդակել անոնց:

«Սաֆիր» օրաթերթը նշած է, թէ Օբերակոյտը վերատեսութեան պիտի ենթարկէ հաշուետուութեան օրինագիծը, իսկ Պուշ կը յայտարարէ, թէ Սուրիան եւ Իրան կրնան պատժուիլ, որովհետեւ կը շարունակեն ահաբեկիչներու հետ գործակցիլ:

Իրաքեան իրադարձութիւններուն մասին թերթը գրած է, թէ Անան Ապահովութեան խորհուրդին կը պահանջէ ընդունիլ իրաքեան իշխանութեան իրաւասութիւնները, իսկ Իսրայիլ Իրաքի մէջ առեւտուրի դուռ կը բանայ:

Ըստ «Սաֆիր»ի, Վոլֆուից կը զգուշացնէ Իրաքի դրացիները միջամտելի:

«Բիֆաի Արապի» գրած է, թէ Պրեմիեր Ռաշուրը կը զգուշացնէ եւրոպական միջամտութենէն, իսկ փոխանցման կառավարութիւնը կը ձախողի ղեկավար մը ընտրելու իր փորձին մէջ:

«Մուսաբայա»ի համաձայն, Ապու Չէյն կը զգուշացնէ յառաջիկայ շաբաթներուն ընթացքին յարձակումներու սաստկացումէն, իսկ իրաքեան ընդդիմութիւնը ամէնօրեայ դրութեամբ արիւնալի գործողութիւններ կը կատարէ աներկեան պիւնտրներուն դէմ:

«Լիուա» գրած է, թէ եւրոպական երկիրները կը պահանջեն վանապալ կողմերէ յարմար միջոցառումներ՝ Իրաքի վերակառուցումը լուսապէս իրագործելու համար:

«Նահար»ի համաձայն, Ապահովութեան խորհուրդը պիտի քննարկէ Իրաքի կացութիւնը, իսկ Ռաշիւկըն կ'ուզէ յայտնել երկիրներ մասնակցի դարձնել Իրաքի վերակառուցման աշխատանքներուն:

Պաղեստինեան վարցացումներուն ակնարկելով «Բիֆաի Արապի» գրած է, թէ Շարուն սկսաւ դէպի Ռաշիւկըն առաջնորդող իր այցելութեան, Ապաս հետաքրքրուած է համաձայնութեան կառուած մնալու քայլերով, իսկ Շարուն կը շարունակէ ապահովութեան պատի կառուցումը:

«Տիար»ի համաձայն, Ապաս իր շրջապատը սկսաւ Եգիպտոսէն եւ տեսակցեցաւ Մուսաբայի հետ: Ան յայտարարած է, թէ կայունութեան հաստատումը դժուար է առանց գերիներու, բնակավայրերու եւ ապահովութեան պատի գծով նորութիւններու հաստատման:

Այլ լուրերու կարգին «Նահար» գրած է, թէ Քելիի մահուան պատճառները տակաւին անյայտ կը մնան, իսկ Պլէր կը մերժէ քննութիւնը ընդլայնելու եւ անոր մէջ ներառնել պատերազմին զոհուածներու ընդհանուր թիւը:

Ըստ թերթին, աներկեան հարցաքննութեան յանձնարումը մը դիտել կու տայ, թէ 11 Սեպտեմբերի ահաբեկչական գործողութեան կազմակերպման մէջ Սէնտական Արաբիա իր դերը ունէր: Թերթը նշած է, թէ Ռիատ կը յայտարարէ, թէ ահաբեկչական գործողութիւն մը տապալած է, 16 անձեր ձերբակալած եւ վէճեր գրաւած:

«Սաֆիր»ի համաձայն, Սէնտական Արաբիոյ մէջ ամէնէն մեծ ապահովական գործողութիւնները կը կատարուին, յարձակումներ կը կատարուին եւ ահաբեկիչներ կը ձերբակալուին:

Թերթը գրած է, թէ Մոֆապ կը զգուշացնէ «Շահապ - 3» տիպի հրթիռներու վտանգէն:

RAFCO Water Technology

Water Filters & Treatment
Swimming Pools Equipment
Water Pumps
Industrial Filters
Water Coolers

purex
triton
Filter Systems
Doulton
SteriLight

Showroom: Autostrade Dora Tel.: (01) 242200, 742231, 345598

BALTAYAN ELECTRONIC

Ս. Ժամանակ
Փարձ Համար
Արմենիոյ պողոտայ
հեռ. 01/262901

Բ. Ժամանակ
Ֆրանսիոյ
հեռ. 01/259000

VALSE International Cosmetics

Armen Haroutunian & Co.
DORA - Magie Al-Hajj Str. - Tel: 01-265449
Fax: 01-324617 - P.O.Box: 90-150 Beirut-Lebanon

ԼԵՒՈՆ ԵՒ ՍՈՑԻԱԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՉԳԱՅԻՆ ՔՈՒԼԵՏԻ 3ԱԶՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ 86,6 % LIFE SCIENCE 75 % ՊՐԵՎԷ

Ուրախութեամբ կը յայտնենք, թէ Լեւոն եւ Սոֆիա Յակոբեան Ազգ. քոլեճի Բ. պարալաբէյի կենսաբանութեան բաժանմունքէն (Life Science) վարժարանի կողմէն աներկայացած 15 աշակերտներէն յաջողած են հետեւեալ 13 աշակերտները:

Անուշ Գերպապեան (լաւ յիշատակութեամբ), Անի Գարասարգիսեան, Դայար Քելէշեան, Սրբուհի Թորոնեան, Կասիա Պէրպէրեան, Մարտիկ Փայազեան, Նայիրի Ինճեան, Հրայր Յովհաննէսեան, Անի Նայպանտեան, Ժողով Կարպուշեան, Սարին Շիրինեան, Մարիա Հրէյրի, Յարութ Պողոսեան:

Յաջողութեան համեմատութիւնն է 86,6 առ հարիւր:

Պրըվէի քննութեանց դպրոցին կողմէն աներկայացած 24 աշակերտներէն յաջողած են հետեւեալ 18 աշակերտները:

Բէկի Իսա, Թերէզ Հրէյրի, Նշան Ըմիւնեան, Սարին 2ոպանեան, Էնթա Յակոբեան, Փօլին Մարկոսեան, Սինթա Չանգանեան, Վարսենիկ Յովհաննէսեան, Գառնի Պոյաճեան, Գայիանէ Թաշճեան, Նանոր Աղճեան (լաւ յիշատակութեամբ), Փարթի Մկրտիչեան, Պէթի Պոյաճեան, Խաթունիկ 2ոյսատարեան, Շողեր Աշրգեան, Սոնիկ 2րթիկեան, Քարոյին Յարութիւնեան, Մարի Տեմիրճեան:

Յաջողութեան համեմատութիւնն է 75 առ հարիւր:

Այս առիթով կը շնորհակտենք աշակերտներն ու ծնողները, ինչպէս նաեւ շնորհակալութիւն կը յայտնենք ուսուցիչներուն՝ իրենց կատարած աշխատանքին համար:

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ՇԱՄԼԵԱՆ ԹԱԹԻԿԵԱՆ ԵՐԿՐԴ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ 3ԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Հայ Աւետ. Շամլեան Թաթիկեան Երկրորդ. վարժարանի տնօրէնութիւնը ուրախութեամբ կը յայտնէ, թէ իր ժԲ. պարալաբէյի գիտական (Life Science) դասարանի 15 աշակերտներէն 11ը:

Ապուհանեան Արփի (լաւ յիշատակութեամբ), Ազրայանեան Վանա, Աւագեան Սուշեղ, Չաքրեան Թալին, Տեմիրճեան Հուրի, Տեմիրճեան Սեմտի, Խանճեան Ասատուր, Նայպանտեան Թամար, Բարսեղեան Սարիթա, Սեմերճեան Սարին:

Պետական պարալաբէյի քննութեան յաջողած են արձանագրելով 73,3% յաջողութիւն:

Նմանապէս Թ. դասարանի (Brevet) 15 աշակերտներէն 14ը:

Ատորեան Նաթալի, Ատողեան Ալպէրթ, Աւետիսեան Սիսաք, Յակոբեան Լիանա, Շամլեան Բարդիւն, Էլեշ Սեմի, Խապագ Թալին, Նայպանտեան Ռոզալին, Փոստաճեան Ռիթա (լաւ յիշատակութեամբ), Շարաքեան Լարա, Սուլագեան Սարիթա, Թեմիւլեան Արշո, Բախլեան Դալար, Շարոյեան Ալեքսան:

Յաջողած են պետական պրըվէի քննութեան արձանագրելով 93,3% յաջողութիւն:

Կը շնորհակտենք մեր աշակերտները, ծնողները եւ ուսուցչակազմը:

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ուրախութեամբ կը յայտարարենք, թէ վարժարանի 9րդ կարգի աշակերտներուն 14էն 10ն յաջողած են Պրըվէի Պետական քննութեան: Կը շնորհակտենք յաջող աշակերտները: Ազնի Ճորճեան, Անի Պոյաճեան, Յուրի Սուրենեան (լաւ), Ժան Պողոստարեան (լաւ), Սարին Էլեշեան, Կարո Զանկիլեան, Գարին Սթամպուլեան, Կարին Շարաքեան, Մարիա Կտրչեան, Յակոբ Էլեշկերեան:

Կը շնորհակտենք նաեւ ուսուցչակազմն ու ծնողները, մարտնչելով բոլորին նորանոր յաջողութիւններ՝ Հայ Ազգի պայծառութեան եւ ի փառս Աստուծոյ:

ՏՆՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆ

«Ա.Զ.Գ.Ա.Կ»Ի ՀԵՒՆԱԶՄԱՅԻ ԹԻԻԵՐԸ «Ա.Զ.Գ.Ա.Կ»ի հետ կապուելու համար հեռաձայնել հետեւեալ թիւերուն. - 258526, 260115 եւ 241274:

www.hamazkayin.com

ԸՆԿԵՐՈՒՄՆԻՍ ՀԱՅ Է...

Հայ օրիորդ մը իր եղբոր գաւակները տարած է լողաւազան: Հոն իրեն կը մօտենայ իրենց նախկին դրացիին գաւակը, որ հիմա արդէն իսկ մեծցած եւ նոյնիսկ համալսարանի դասախօս եղած է:

- Օ՛, բարեւ օրդ: Սեղա, մեր հին օրերու դրացի, ի՞նչպէս էք:

- Այ դուն մեր դրացի Սեյիմին գաւակն ես. վայ այս օրքան մեծցեր ես:

- Աստուած կեանք երբ տայ, հասակ ալ կու տայ: Այլեւ ես հին Շատին չեմ, որուն այնքան շատ ասեղներ արկած ես: Հիմա ես համալսարանի դասախօս եմ:

- Լսած էի, որ դասախօս եղած ես. որքան ուրախ եմ:

- Վստահաբար հայրդ եւ մայրդ շատ ուրախ են:

- Այդ ալ իսօք է. մայրս բան գործ ձգած, օրն իրուն, գովք կը հիւսէ:

- Ուրախ եմ, շատ ուրախ: Յաջողութիւն կը մաղթեմ քեզի:

- Շատ շնորհակալ եմ: Որքան կարտօցեր եմ այն հին օրերդ, երբ ձեր տունը կու գայինք: Որքան քաղցր էին այդ օրերը: Հաճի բարեկեցութիւններ քեզի:

- Շատ ուրախ եմ, որ ձեր հին օրերդ, երբ ձեր տունը կու գայինք: Որքան քաղցր էին այդ օրերը: Հաճի բարեկեցութիւններ քեզի:

- Սիրով սիրով: Կը սպասեմ, որ մեզի այցի գաս. կը սպասեմ:

- Սեր պարտականութիւնն է. յուսեմ առիթը կը ստեղծուի եւ կու գամ, բայց մէկ պայման՝ ասեղի սրսկում չես կատարեր...

- Եթէ չհիւանդանաս, բնա՛ւ, երբէք: Շատի, այն երիտասարդը կարծես քեզի կը կանչէ...

- Երիտասարդը: Այո, միասին ենք:

- Ինչո՞ւ չ'ընտանացուցիր...

- Ի՞նչ ըսեմ օրդ: Սեղա, չուզեցի, չհամարձակեցայ ծանօթացնել, որպէսզի չվիրաւորեմ զգացումներդ:

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

- Սեղա Շատի, ինչո՞ւ պիտի վիրաւորուէի...

- Օրդ: Սեղա, չէ՞ որ դուն հայուհի ես. ան ալ թուրք է: Իմ ուսանողներս է: Շատ ուշիմ երիտասարդ է, բայց թուրք է ըսելով, չուզեցի ծանօթացնել զինք: Դուք հայիբու թուրքերը, գիտեմ որ իրարու հետ այնքան ալ հաշտ չէք: Զեք ջարդած, եւ մնացեալներն ալ իրենց հայրենի հողերէն քշած են: Կը յիշեմ հայրդ, երբ թուրք ըսուէր իր դիմաց, թրքերէնով կը հայհոյէր անոնց ետեւ պորտին, այնքան պատկերաւոր կերպով...

հասկնամ Հուսամ... - Ես կը կարծեմ, որ հայերն ալ մոռնալու են: Թեթեւ հոս, Սփիւրքի մէջ, տնտեսապէս շատ աւելի՞ բարձր կեանք կը վարեն:

- Տնտեսապէ՞ս, վրտատա՛հ, բայց հայրենիք կորսնցնելը հաճելի չէ պրն: Հուսամ:

- Ի՞նչ կրնամ ընել. պէտք էր ճարպիկ գտնուել եւ չկորսնցնել: Ի՞նչ որ է, Պէյրուսի ընկերներու հետ այս մասին այլեւս չենք վիճել: Պէտք է կայ վիճելու. եղած եղած է...

- Իսկապէս որ շատ լաւ մարդիկ են իմ ճանչցած հայերս: Աւելին ալ կայ, փրօֆ. Շատի...

- Ասկէ՞ աւելի... - Հայտա՛, ընկերուհիս... հայուհի է, եւ ի՞նչ աղջիկ է...

- Ի՞նչ կ'ըսես Հուսամ. կը շնորհաւորեմ. հայաղջրու հետ բարեկամանալը վստահաբար շատ հաճելի է...

• Աւելին ալ կայ, դասախօս... - Ատկէ աւելի դեռ ի՞նչ կ'ըսես. դուն քեզ պատուութեամբ պէտք է գրաս... Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

- Պէյրուսի իմ հայուհի ընկերուհիս հետ շատ սիրուն է: Ես ալ կը քաջուէի քեզ այս մեր հին դրացուհին ծանօթացնելու...

գի: Երանելի՛ ենք եղեր: Հաշտեցման յանձնարարութիւնն էր, թուրք լրտես պաշտօնեաներու հետ սքեմաւոր եւ անսքեմ հանդիպումներէ ետք, ահաւասիկ հայ-թուրք հաշտեցման գործնական եւ ազդու միջոց մը. խնամիւթիւնը քաղաքական շատ լուրջ միջոց է...

Այդ երանելի հայուհիին ինքնութիւնը բարեբախտաբար ծանօթ չէ մեզի, սակայն իր համարձակութիւնը չըլլալիք բան է եղեր: Չենք գիտեր ի՞նչ եկեղեցիի մէջ կ'ընտան ի՞նչ միութեան անդամ թրքախալու կամաւոր պատրաստ կամ մութեան...

Մեր մօտ, խառն ամուսնութիւնները հետեւ հետ սկսած են դառնալ սովորական երեւոյթ: Հակառակ տարուած քարոզչութեան, ամէն շարժում հայ երիտասարդ մը կամ երիտասարդուհի մը ամուսնութիւնը կը կնքէ օտարի մը հետ:

- Կարեւորը քրիստոնեայ է, ի՞նչ վնաս, մարդը մարդ է...

Այս տրամաբանութեամբ, խտր չի դրուիր. հետզհետէ ֆիլիպինցի, եթովպացի հարսներն ու փեսաները մասնակից պիտի ըլլան մեր կեանքին, ընկերանաբար տեղացի քրիստոնեայ հարազատներու մասնակցութեամբ...

Նաեւ, սկսած ենք յսել հօբերներու եւ մօրքերներու գովաբան, մեր հիւսէյն կամ Աճմէտ փեսաներու մասին... «ձեզմէ լաւ չըլլայ, բայց շատ լաւ է մեր Հիւսէյն փեսան»...

Իսկ այս բոլորէն ետք, ահաւասիկ թուրք երիտասարդ մը, կը պատրաստուի փեսայութիւնը ընել մե-

զի: Երանելի՛ ենք եղեր: Հաշտեցման յանձնարարութիւնն էր, թուրք լրտես պաշտօնեաներու հետ սքեմաւոր եւ անսքեմ հանդիպումներէ ետք, ահաւասիկ հայ-թուրք հաշտեցման գործնական եւ ազդու միջոց մը. խնամիւթիւնը քաղաքական շատ լուրջ միջոց է...

Այդ երանելի հայուհիին ինքնութիւնը բարեբախտաբար ծանօթ չէ մեզի, սակայն իր համարձակութիւնը չըլլալիք բան է եղեր: Չենք գիտեր ի՞նչ եկեղեցիի մէջ կ'ընտան ի՞նչ միութեան անդամ թրքախալու կամաւոր պատրաստ կամ մութեան...

Մեր մօտ, խառն ամուսնութիւնները հետեւ հետ սկսած են դառնալ սովորական երեւոյթ: Հակառակ տարուած քարոզչութեան, ամէն շարժում հայ երիտասարդ մը կամ երիտասարդուհի մը ամուսնութիւնը կը կնքէ օտարի մը հետ:

- Կարեւորը քրիստոնեայ է, ի՞նչ վնաս, մարդը մարդ է...

Այս տրամաբանութեամբ, խտր չի դրուիր. հետզհետէ ֆիլիպինցի, եթովպացի հ

ՆՇԱՐ

ԼՈՒՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

Անգլիոյ պաշտպանութեան նախարարութեան մասնաւոր հարցերու խորհրդական 59ամեայ Տէյվիտ Քէլիի անակնկալ մահը ցնցած է բրիտանական կառավարութիւնը: Յնցած է նաեւ համաշխարհային հասրային կարծիքը: Յնցած է Իրաքի պատերազմի պոհերուն գործած ժխտական ապդեցութենէն աւելի, որովհետեւ Քէլիի սպարէզի դերակատարութիւնը առնչուած էր Իրաքի պատերազմի շարժառիթը հանդիսացած Բրիտանիոյ գաղտնի սպասարկութիւններուն փոխանցուած արժանահատ կամ ոչ տեղեկութիւններուն վրայ:

1994-1999 36 անգամ Իրաք այցելած ՄԱԿի քիմիական պատերազմի մասնագէտ Քէլիի մահը անձնասպանութեան կը վերագրուի: Այլ վարկած մը մահը կը կապէ Իրաքի պաշտպանական հարցերու գծով «բերան գոցելու» տրամաբանութեան:

Քէլիի մահը բացատրուեցաւ, երբ կասկած յայտնուեցաւ, որ Լոնտոնի կառավարութիւնը կը կեղծէր իր գաղտնի սպասարկութիւններուն տեղեկութիւնները՝ Իրաքի տրամադրած կորիպային սպանութեանոցի կապակցութեամբ, իր վճռած պատերազմի ի գին ամէն պոհերուն հաւատարմի ու գործադրելի զարմանելու միտումով:

Քէլիի անբացատրելի մահը քիչ մը աւելի կ'այրէ վարչապետ Թոնի Պլէրի կիսով այրած անձնաթուղիքը:

Բրիտանացիք իրենց վստահութիւնը կորսնցուցած են իրենց վարչապետին եւ կառավարութեան հանդէպ:

Քորէա իր ճամբորդութեան ընթացքին, իր պաշտօնակիցին հետ տեղի ունեցած մամլոյ ատուի մը ընթացքին, լրագրող մը հարց տուաւ Պլէրի՝ «եթէ իր ձեռքերը արհիւտ են»:

Տիրեց կատարեալ լռութիւն: Պլէր չպատասխանեց կամ չուզեց պատասխանել: Այս պարագային արդիւնքը նոյնն է, լռութիւնը աւելի խօսուն է, քան՝ տրուելիք հաւանական պատասխան մը:

«ԱՉՍՏ ՕՐ»

ՀՍԿԵԼՈՒ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՈՒԵԼՈՒ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Չոյզ ընտրութիւնները երեւան բերին անկանոնութիւններ, որոնք գարմանալի չէին, բայց կրնային նաեւ տեղի չունենալ: Աւանդութիւն մը՝ ժառանգուած միակուսակցական դրութենէն, բայց քննադատելի՝ կայուն ժողովրդավարական կարգունեցող երկիրներէ դիտուած: Այդ անկանոնութիւնները կը վերաբերէին եւ քուէարկութեան եւ ընտրապայքարին: Որպէսզի ընտրապայքարը ժողովրդավարական ըլլայ, անհրաժեշտ են լրատուական շրջանակներ, անոնց գանազանութիւնը մանաւանդ, որպէսզի խօսքի եւ կարծիքի տարբերութիւնները ազատօրէն արտայայտուին:

Այս մասին խօսեցան Եւրոխորհուրդի ղեկավարը, քննադատեցին, զեկուցեցին: Կրնանք առարկել, որ ԱՊՊԻ երկիրներուն բազմաթիւ հայաստան բաժանումներու ղեկավարները կ'արժանանան իրենց անհրաժեշտ մեծ ազդեցութեամբ, երբ «ԱՅ» հեռատեսիլի կայանը ղադրեցաւ, արտօնութիւնը չվերանորոգուեցաւ: Ան որոշակի կերպով իշխանամէտ չէր: Կրկին, հինգ ալիքներու համար մրցոյթ յայտարարուած էր, զիմուններ եղած էին: «ԱՅ» եւ «Նոյեան Տապան» մամուլը գործակալուութիւնը ներկայացուցած էին իրենց թեկնածուութիւնը: Եթէ ճիշդ է, որ «ԱՅ» շատ աւելի լաւ ծրագիր ունէր, բովանդակու-

թեան եւ տնտեսական, անոր արտօնութեան մերժումը դրական կերպով չի կրնար դիմաւորուել հայկական եւ միջազգային հանրային կարծիքին կողմէ: Որոշողները շատ լաւ գիտնալու էին, թէ ինչպիսի բարդութիւններու ընդառաջ կ'երթան եւ ընդհանրապէս երկիրը ինչպիսի դժուարութիւններու կ'առաջնորդեն:

Եւրոխորհուրդի մէջ տակաւին օրակարգ են Հայաստանի գոյգ ընտրութիւնները: Ապահովաբար պիտի քննուին վրատուական շրջանակները ընտրութիւնները: Եւրոխորհուրդը կրնայ բացասականօրէն գիրքորոշուիլ Հայաստանի եւ կողմակի միւս հանրապետութիւններուն նկատմամբ: Հայաստան կը վայելէ համակրանք, բայց այդ պատճառով, որ Եւրոխորհուրդը բացառութիւն ընէ, աչք զոյգ ակնբախ խախտումներու դժով: Խորհրդարանական պատուիրակութեան մասնակցութիւնը եւ իրաւասութիւնները կրնան խնդրոյ առարկայ ըլլալ եւ Հայաստան ոչինչ կը չափ, մանաւանդ որ մահապատիժի հարցով եւ Եւրոխորհուրդը տրամադիր չէր: Կրնանք ասել, որ Հայաստանի կողմէ մշակուող առաջըրթնի տարբերակը, քանի որ մահապատիժի վնասը սկզբունքէ մը կը ըլլի եւ գոյն կարկտանի ձեւով ընդունիլը խզ է, որուն գոհ չ'երթար Եւրոխորհուրդը: Այս երեւոյթները չեն կոչուած Հայաս-

տանի միջազգային վարկը բարձրացնելու, մանաւանդ որ կը սպասուին հիմնահարցերու շուրջ լայնակցութիւններ, որոնց շարժողութեան համար պայման է ներկայանալ անխոցելի դիմագիծով: Գիտենք, որ այդ չէ մեր պատկերը այսօր եւ «ԱՅ» հեռատեսիլի արտօնութեան մերժումը չի վկայեր բարելաւման ճիգին մասին:

Հայրենասիրութիւնը նաեւ խստագահանջութիւն է, բնախնդրութիւն: Այս գոյգանակներն են: Կարելի չէ անտես թողուլ մանաւանդ քաղաքական երեսը: Հայաստանի ապագան, վերականգնումը եւ ամրացումը սերտօրէն կ'առնչուին արտաքին աշխարհի հետ իր յարաբերութիւններուն, որոնք եւ արարական աշխարհի, հեռանկարային ըմբռնումով՝ Եւրոպայի: Հայաստանի ղեկավար ղեկները ամէն առիթով կը յիշեցնեն, որ հարկ է համարուիլ Եւրոպայի, վարել, ինչպէս սովորաբար կ'ըսեն (թէ եւ չըսեն աւելի լաւ կ'ըլլայ)՝ ինտեգրացիոն քաղաքականութիւն: Մամուլի ազատութիւն եւ աշխատանքի չիմանաբար արժէք ունին Եւրոպայի համար: Հսկելու եւ հակակշռելու ժառանգուած սովորութիւնը չէ կոչուած ինտեգրացիոնը զիւրացնելու: Ընդհակառակն:

Համախոհական կառավարութեան մաս կազմող Հ. Յ. Դաշնակցութեան

Հայաստանի ղեկավարներէն Արմէն Ռուստամեան, որ Ազգային ժողովի արտաքին յարաբերութիւններու նախագահն է, որ կը նշանակէ մնալու շփում ունենալ Եւրոխորհուրդի հետ, յստակօրէն կը դատապարտէ «ԱՅ»ի պատկերասփռելու արտօնութեան մերժումը: Իրեն կարելի չէ վերագրել ընդգիծութեան պատկանելու յանցանք, կողմնապաշտական դիրքորոշում: Ան քայլ մըն ալ առաջ կ'երթայ եւ կը թելադրէ, որ Ազգային ժողովը լսումներ կազմակերպէ, ունկնդրութիւն, որպէսզի իրենք զիրենք իրաւագրուած համարողներ ներկայա-

նան օրէնսդիր ժողովին՝ փաստարկներով: Թերեւս այս է լաւագոյն ուղին, որպէսզի Հայաստան բարելաւէ Եւրոխորհուրդին մօտ իր պատկերը, երկրին մէջ հաստատուի աւելի լայն ժողովրդավարութիւն եւ նուազին գոյգ ընտրութիւններու իրրեւհետեւանք սրուած տրամադրութիւնները: «ԱՅ» հեռատեսիլի հարցը նոր բեւեռացումներու պատճառ-պատրուակ չեղած՝ օրէնքով եւ իմաստութեամբ կը գտնուի՝ ազգային տեսանկիւնէ գրական լուծում:

Յ. ՊԱԼԵԱՆ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՏՐԴ ԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱՊԱՏՐԱՍՏԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻ ԺՈՂՈՎԸ ՊԵՅՐՈՒԹԻ ՄԷԶ

Միջին Արեւելքի Եկեղեցիներու Խորհուրդի Տրդ ժողովի Նախապատրաստական Յանձնախումբի ժողովը տեղի ունեցաւ Ուրբաթ, 18 Յունիս 2003ին, «Բողոտոր» պանդոկին մէջ: Յանուն Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան, ժողովին մասնակցեցաւ Սեպուհ արք. Սարգիսեան (առաջնորդ Թեմիսի Հայոց թեմին), որ ատենապետեց Յանձնախումբի ժողովին:

Ժողովականները քննարկեցին Գործադիր Վարչութեան կողմէ Յանձնախումբին եղած առաջարկները եւ անոնց լոյսին տակ պատրաստեցին յառաջիկայ Դեկտեմբերին Կիպրոսի մէջ գումարուելիք Միջին Արեւելքի Եկեղեցիներու Խորհուրդի Տրդ ժողովի ամբողջական օրակարգերն ու ժողովին կապուած հարցերը:

ՄԵԾ ԻՐԱԳԱՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ԶԵՏԵԻՇԵՔԷ BIG SALE

ՊՈՒՐՃ ՀԱՍՈՒՏ 5000 ՄԵԹՐ ՏԱՐԱԾՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱՅ

BIG SALE STORES

BIG SALE BRANCHES

- * ՀԱՍՐԱ ՄԻՆԵՍԻ Փեքսեւեւի ԿիՅ 01 / 343343
- * ՆԱՊԱԹԻԷԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ 03 / 949796
- * ՊԵՐԺ ՊԱՐԱԺՆԷ 03 / 678501
- * ԱՆԹԻԼԻԱՍ ՍԵՆԹՐ St. Elie 03 / 814161
- * ՄԱՐ ԷԼԻԱՍ CLASS ՎԱՃԱՆԱՍԵՐ ԿԻՅ 03 / 602554
- * ՅԵՐՆ ԷԼ ՇԵՊԷՔ ՄԻՆԵՍԻ ՍԵՍԼԱ 01 / 294090

Թ-Ի ՇԸՐԹ 6.000 Լ.Ո. | ՆԱԳՈՒՄՏ 8.000 Լ.Ո. | Թ-Ի ՇԸՐԹ 2.000 Լ.Ո. | Թ-Ի ՇԸՐԹ 7.000 Լ.Ո. | ՆԱԳՈՒՄՏ 2.000 Լ.Ո. | ԳԻՆՈՒՐԱԿԱՆ ԶԵԻՔ Թ-Ի ՇԸՐԹ 10.000 Լ.Ո. | ԳԼԻՄԱԿ 2.000 Լ.Ո. | ՇԱՊԻԿ 10.000 Լ.Ո. | Թ-Ի ՇԸՐԹ 10.000 Լ.Ո. | ՏԱՐԱՍ 5.000 Լ.Ո. | ԱՆԹԻ ՊԼՈՒՉ 2.000 Լ.Ո. | ՏԱՆՏԱԿ 4.000 Լ.Ո. | ԿՕՇԻԿ 4.000 Լ.Ո. | ՇԱՐԱՍ 6.000 Լ.Ո. | ԼԱՅՆԿԱՐԸ ՏԱՐԱՍ 10.000 Լ.Ո. | Թ-Ի ՇԸՐԹ 5.000 Լ.Ո. | ՍԱՆՏԱԿ 4.000 Լ.Ո. | ԿՕՇԻԿ 4.000 Լ.Ո. | ԼՈՂԱԶԳԵՄՏ 9.000 Լ.Ո.

Թուրքիա - Կարգապահ

ԱՋՐՊԵՅՃԱՆ-ԵՒՐՈՒՄՈՐՀՈՒՐԳ ՀԱԿԱՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿԱՌԱԿ ԵՒՐՈՒՄՈՐՀՈՒՐԳԻ ՊԱՇՏՊԱՆՆԵՐՈՒՄ, ԹԱԼԻՇԱԿԱՆ ԸՆԴՈՒՄԵՏՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴՈՒՄՆԵՐԸ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹՅԱՒ ՑՄԱԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

Անցեալ շաբաթավերջին Ազրպէյճանի իշխանութիւնները առին քայլ մը, որ կրնայ վճարող դեր ունենալ Եւրոխորհուրդին կողմէ պատիժներու սահմանման հարցին մէջ: Հակառակ Եւրոխորհուրդի պահանջներուն եւ անոր անդամակցութեան պայմաններուն, Ազրպէյճանի իշխանութիւնները կասեցուցին քաղաքական բանտարկեալ Ալիբերամ Կուսմատովին դէմ արձակուած դատավիճակը: Կուսմատովի ձերբակալուած էր 10 տարի առաջ, «չինձու» յանցանքի մը համար: Միջազգային կազմակերպութիւններու պնդումով վճարեկ ատեալներ վերատեսուցութեան ենթարկուած է անոր պարագան, սակայն ուժի մէջ ձգած է նախկին վճիռը, որ ցմահ բանտարկութիւնն էր: Կուսմատովին փաստաբանները կ'ուզեն բողոք ներկայացնել մարդկային իրաւանց եւրոպական դատարանին:

Ալիբերամ Կուսմատովի խորհրդային Ազրպէյճանի տարածքին մէջ խորհրդային Միութեան փլուզումէն ետք ստեղծուած թալիշական հանրապետութեան հիմնադիրն է: Թալիշներուն ազգային ազատագրական շարժումը դաժանորէն ճնշուեցաւ, իսկ թալիշ-Մուղանական հանրապետութեան նախագահ ձերբակալուեցաւ եւ մահուան դատապարտուեցաւ: Հետագային դատավիճակը փոխուեցաւ ցմահ բանտարկութեան: Եւրոպական բոլոր կազմակերպութիւնները կուսմատովի դէմ զանազան քաղաքական բանտարկեալներու անուններ՝ Իսկենտէր Համիտով, Ռահիմ Կազիբեկ եւ Ալիբերամ Կուսմատով: Ազրպէյճանի քաղաքական կլերֆայտի վերջին գեկոյցին մէջ կը պահանջուէր անվերապահօրէն ազատ արձակել Կուսմատովի եւ ժամկէտ ճշդուած էր մինչեւ Սեպտեմբեր: Հակառակ պարագային, Եւրոխորհուրդը որոշած էր պատժամիջոցներ կիրարկել: Այսօր արդէն յստակ է, որ Պաքու չէ կատարած իր պարտաւորութիւնը, հետեւաբար շատ հաւանաբար Ազրպէյճանին դէմ պատժամիջոցներ պիտի ճշդուին:

Արդեօք ինչո՞ւ Ազրպէյճանի ղեկավարները այդքան խիստ կեցուածք որդեգրած են այդ հարցին գծով: Ինչո՞ւ անոնք պատրաստ են պատժամիջոցներու գնով:

զայն ճաղերու ետեւ պահել: Արդեօք ան այդքան վտանգաւոր է Ազրպէյճանին համար: Հաւանաբար այն անոր ազատ արձակումը կրնայ ազգային ազատագրական պայքարի նոր ալիք մը բարձրացնել Ազրպէյճանի բնիկ ժողովուրդներուն մէջ: Անկասկած ան մտադիր է շարունակել թալիշներու ազատագրական պայքարը: Այդ մէկը ան հաստատեց Եւրոխորհուրդին ուղղուած իր վերջին յայտարարութեան մէջ: Մէկուկէս ամիս տեւած հացադուլէն ետք Ալիբերամ Կուսմատովի հաւաստեց, թէ պիտի շարունակէ 1993ին հռչակուած հանրապետութեան անկախութեան ճանաչման համար պայքարը եւ միջազգային կազմակերպութիւններէն պիտի պահանջէ «դադրեցնել մէկուկէս միլիոն հաշուող թալիշներուն ցեղասպանութիւնը եւ ձուլումը»: Փաստաթուղթին մէջ կասկածի տակ կ'առնուի Ազրպէյճանի հանրապետութեան գոյութեան իրաւական հիմքը: Կուսմատով կը նշէ, թէ՛ պատմականօրէն այս հողին վրայ ապրած են թալիշները, քրիտները, լեզգիները եւ այլ ազգեր, եւ միայն 12րդ դարուն շրջան հասած են թրքալեզու ցեղերը, որոնք բոլորին իւրացուցած են ուրիշին հողերը եւ իշխանութիւն հաստատած՝ անոնց վրայ: Ըստ Կուսմատովի, «արդէն սկսած է հազարամեակներ շարունակ այդ հողին վրայ բնակող եւ անոր իսկական տէրերը համարուող բոլոր ոչ թրքալեզու ազգերուն ձուլումի գործընթացը»:

Մուղանական դաշտավայրին բնիկները մինչեւ օրս «ազրպէյճանացիներ» կ'ենթարկուին: «Ազգային - ցեղային խտրականութիւնը, ոչ թուրք ազգերուն դէմ բանեցուած ճնշումները եւ անոնց ձուլումը, անոնց տարրական քաղաքացիական իրաւունքներուն ոտնահարումը Ազրպէյճանի մէջ հասած են պաշտօնական պետական քաղաքականութեան մակարդակի: Այդ պայմաններուն մէջ ոչ թուրք ժողովուրդներուն ներկայացուցիչները ստիպուած են ծածկել իրենց ազգային պատկանելիութիւնը: Երկիրին մէջ տիրող անասնաճ համաթուրանականութիւնը վերջնականապէս պառակտեց ազգը եւ առիթ տուաւ Ազրպէյճանի ժողովուրդներուն միջեւ ընդդիմադիր հակամարտութիւններու: Այս պայմաններուն մէջ է, որ թալիշները ելած են ազգային ազատագրական պայքարի», կը գրէ Կուսմատով: «Եթէ պետութիւնը այդպէս լիտիօրէն կը բռնաբարէ իր քաղաքացիներուն իրաւունքները, գանձեր կը գրկէ առեւտուրի եւ քաղաքականութեամբ զբաղելու կարելիութիւններէն, ապա ինչո՞ւ մենք իրաւունք պիտի չունենանք պայքարելու այդպիսի պետութեան մը դէմ», հարց կու տայ թալիշներու ղեկավարը: Հետագայը քաղաքականութեան դատապարտուած է «հայրենիքի դաւաճանութեան» յանցանքով: Եւրոխորհուրդը գիտէ, որ Կուսմատով իր հայրենիքին, թալիշստանին հաւատարիմ է ունի անձէ աւելի: Որպէսզի այս հարցը միջազգային քննարկումներու առարկայ չդառնայ, պաշտօնական Պաքու կը շարունակէ Կուսմատովի ճաղերու ետեւ պահել:

Համապատասխան «ՓԱՆ ԱՐՄԻՆԻԸՆ ՆԵԹ» կայք

ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՐՅՈՒ ԱԲԵԼԻ ՀՐԱՏԱՊ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ

Իրաքի դէմ պատերազմի նախօրեակին Թուրքիոյ սահմանները ամերիկեան ուժերուն դիմաց բանալու շուրջ ծայր առած թուրքեւամերիկեան տարակարծութիւնները, որոնք կը կարծուէր, թէ հարթուած են, այլ եղանակներով կը շարունակուէին: Ամէնէն ուշագրաւ միջադէպը 4 Յունիսին հիւսիսային Իրաքի մէջ կը տարբերուէր: 11 թուրք սպաներու եւ ենթասպաներու ձերբակալուութիւնն էր: Մինչ ամերիկեան կողմը կը հաստատէ, թէ անոնք կը պատրաստուէին ահաբեկչական գործողութիւններու, թրքական կողմը կը հերքէ այս պնդումները: 15 Յունիսին պաշտպանութեան նախարար Տ. Ռամսֆելտի կողմէ վարչապետ էրտողանի յղուած նամակով ամերիկեան կողմը, «քննարկելէ ետք խառն յանձնախումբի տեղեկագիրը», կը շարունակէ հաստատել, թէ իրենց տեղեկութիւնները ճշգրիտ են, կը մարտի, որ մնան դէպքեր չկրկնուին, եւ յոյս կը յայտնէ, որ երկու կողմերու յարաբերութիւնները թաքցնելու փորձերը կ'արգելու: Բանակայինները, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որոնք կ'ակնկալէին, որ Միացեալ Նահանգները բացառապէս պատրաստ էին իրաւունքները շրջադարձելու: Եւրոպական Միութեան հաստատած պայմանները ամբողջացնելու համար արդէն իսկ քննարկման սեղանին դրուած է փոփոխութիւններ, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որ Ազգային Անվտանգութեան խորհուրդի կազմութեան (բանակայիններու ղեկավարութեան) անդամները արգելու կը շարունակեն իրենց անսահման շահերը հաւանաբար կարեւոր փոփոխութիւններ կը նախատեսէ:

Այս հանգրուանին, հաւանաբար Միացեալ Նահանգներու հետ յարաբերութիւններու որակի փոփոխութիւնը հաւասարակշիռու համար թուրքեւամերիկեան կողմը կը հերքէ այս պնդումները: 15 Յունիսին պաշտպանութեան նախարար Տ. Ռամսֆելտի կողմէ վարչապետ էրտողանի յղուած նամակով ամերիկեան կողմը, «քննարկելէ ետք խառն յանձնախումբի տեղեկագիրը», կը շարունակէ հաստատել, թէ իրենց տեղեկութիւնները ճշգրիտ են, կը մարտի, որ մնան դէպքեր չկրկնուին, եւ յոյս կը յայտնէ, որ երկու կողմերու յարաբերութիւնները թաքցնելու փորձերը կ'արգելու: Բանակայինները, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որոնք կ'ակնկալէին, որ Միացեալ Նահանգները բացառապէս պատրաստ էին իրաւունքները շրջադարձելու: Եւրոպական Միութեան հաստատած պայմանները ամբողջացնելու համար արդէն իսկ քննարկման սեղանին դրուած է փոփոխութիւններ, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որ Ազգային Անվտանգութեան խորհուրդի կազմութեան (բանակայիններու ղեկավարութեան) անդամները արգելու կը շարունակեն իրենց անսահման շահերը հաւանաբար կարեւոր փոփոխութիւններ կը նախատեսէ:

Այս հանգրուանին, հաւանաբար Միացեալ Նահանգներու հետ յարաբերութիւններու որակի փոփոխութիւնը հաւասարակշիռու համար թուրքեւամերիկեան կողմը կը հերքէ այս պնդումները: 15 Յունիսին պաշտպանութեան նախարար Տ. Ռամսֆելտի կողմէ վարչապետ էրտողանի յղուած նամակով ամերիկեան կողմը, «քննարկելէ ետք խառն յանձնախումբի տեղեկագիրը», կը շարունակէ հաստատել, թէ իրենց տեղեկութիւնները ճշգրիտ են, կը մարտի, որ մնան դէպքեր չկրկնուին, եւ յոյս կը յայտնէ, որ երկու կողմերու յարաբերութիւնները թաքցնելու փորձերը կ'արգելու: Բանակայինները, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որոնք կ'ակնկալէին, որ Միացեալ Նահանգները բացառապէս պատրաստ էին իրաւունքները շրջադարձելու: Եւրոպական Միութեան հաստատած պայմանները ամբողջացնելու համար արդէն իսկ քննարկման սեղանին դրուած է փոփոխութիւններ, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որ Ազգային Անվտանգութեան խորհուրդի կազմութեան (բանակայիններու ղեկավարութեան) անդամները արգելու կը շարունակեն իրենց անսահման շահերը հաւանաբար կարեւոր փոփոխութիւններ կը նախատեսէ:

Եւրոպական Միութեան հաստատած պայմանները ամբողջացնելու համար արդէն իսկ քննարկման սեղանին դրուած է փոփոխութիւններ, նախագահը եւ քաղաքական գործիչներ, որ Ազգային Անվտանգութեան խորհուրդի կազմութեան (բանակայիններու ղեկավարութեան) անդամները արգելու կը շարունակեն իրենց անսահման շահերը հաւանաբար կարեւոր փոփոխութիւններ կը նախատեսէ:

ԹՈՒՐԻՔ - ԱԲԽԱԶԱԿԱՆ ԱՊՕՐԻՆԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ ԿԸ ԾԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Վրացական ծովափ միաւորներ Սեւ ծովուն մէջ կասեցուցած են մէկ յայտնաբերած են 25 հազար արխազական անցագրերը: Արխազիոյ նախնական կառավարութեան անվտանգութեան նախարար Լեւան Կիկնաձէ յայտնած է, թէ թրքական ղեկավարութիւնը արխազներէն ու ռուսներէն ու Արխազիոյ հանրապետութեան համար անցագրեր են տպած է: Թուրքիա պաշտօնապէս չէ ճանաչած Արխազիոյ անկախութիւնը, այսուհանդերձ տնտեսական աշխուժ համագործակցութիւն ծաւալած է Ստրաժի (Արխազիոյ մայրաքաղաքը) իշխանութիւններուն հետ:

Կիկնաձէի հաւաստումով, միայն այս տարուան մէջ կասեցուցած են մէկ յայտնաբերած են 25 հազար արխազական անցագրերը: Արխազիոյ նախնական կառավարութեան անվտանգութեան նախարար Լեւան Կիկնաձէ յայտնած է, թէ թրքական ղեկավարութիւնը արխազներէն ու ռուսներէն ու Արխազիոյ հանրապետութեան համար անցագրեր են տպած է: Թուրքիա պաշտօնապէս չէ ճանաչած Արխազիոյ անկախութիւնը, այսուհանդերձ տնտեսական աշխուժ համագործակցութիւն ծաւալած է Ստրաժի (Արխազիոյ մայրաքաղաքը) իշխանութիւններուն հետ:

Անցեալ տարուան Ապրիլին Թուրքիոյ պետական նախարար Մեհմէթ Բիշէքի թիֆլիսի մէջ վրաստանի նախագահ Էտուարտ Շեւարտաձէի հետ տեսակցելէ ետք խոստացած էր, որ «թրքական նախարար պիտի դադարեցնէ Արխազիոյ հետ ապօրինի առեւտուրը»:

«Թուրքիոյ» լրատու գործակալութիւնը ճաղողեց, որ երկու տարեկան սկսած իր միջոցով կը վերջերս սպանուեցաւ Թուրքիոյ Իզմիր քաղաքի արճարանէն մէկ մը ծագած էր երկու բուրբերու միջեւ: Անոնցմէ մէկը, չափազանց բարկացած, ատրճարանով կրակ բացեալ էր սպանուելով մանուկն ու բուրբ յանձնարող մը: Երկու այլ անձեր վիրաւորուած էին: Կարգին մէջ քննարկուած պահանջները սկսած էին արտաքին միջոցով կը գտնուէր անոր կողմէ:

ՊԱՔՈՒՆ՝ ՀԱԿԱՌԱՆԵԱՆ ՆԿՐՏՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԻՋՆԱԲԵՐԴ

Գեորգիանի

Այսպէս կոչուած «Հարաւային Ազրպէյճանի (Իրանի հիւսիսային հատուածը - «Ա») վերածնունդի Ազգային Շարժումի» (ԱԱՀԱՄ) առաջնորդ Մահմուտալի Չեհրեզանլի Պաքու մեկնումով Ազրպէյճան դարձած է իրանի մէջ յեղաշրջման նախապատրաստութեան իւրաքանչիւր ամրոց: Իրաւական «Նեգալիսիմայա Կազեթա» կը յայտնէ, թէ ան մեծ շուքով կ'ընդունուի ազրպէյճանական կուսակցութիւններուն կողմէ, իսկ Պաքուի լրատուամիջոցները յայտնէին կ'անդրադառնան անոր գործունէութեան: Չեհրեզանլի կոչը՝ «Բոլորս դէպի պայքար՝ իրանեան վարչակարգին դէմ», հաւանաբար է մեծ թիւով կողմնակիցներ, որոնք կը կիսեն իրանի հիւսիսային շրջաններուն մէջ «Հարաւային Ազրպէյճանի անկախ պետութիւն» ստեղծելու գաղափարը: Թեհրանի մամուլը արդէն իսկ արձագանգած է Ազրպէյճանի մէջ ոչ բարեկամական զարգացումներուն: «Հայտար Ալիբեկ կրակի հետ կը խաղայ արտօնելով, որ Չեհրեզանլի Պաքուէն կու ուղղէ իրանցի ազրպէյճանցիներուն՝ պայքարելու իրանի սահմանադրական կառավարութեան դէմ», գրեց իրանեան թերթ մը՝ խորհուրդ տալով թեհրանի խզել Պաքուի հետ դիւանագիտական յարաբերութիւնները: «Նեգալիսիմայա Կազեթա»-ի կարծիքով, «հմուտ ռազմավար» Չեհրեզանլի հաշուէ կ'առնէ, որ Միացեալ Նահանգները արդէն իսկ արտապայտուած են իրանեան վարչակարգին դէմ պայքարին մէջ Ազրպէյճանի տարածքը օգտագործելու կարելիութեան մասին:

Մինչ Պաքուի մէջ կ'աշխուժանայ «հարաւային եւ հիւսիսային Ազրպէյճանի» հատուածներու միացման տրամադրութիւնները, Պաքուի իշխանութիւնները պաշտօնական ձեւով չեն քայքայեր այս զարգացումները, սակայն չեն արգիլեր նաեւ անոնց տարածումը:

ԱՖՀԻԼ AFHIL

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՏՆԱՅԻՆ ՍԱՐՔԵՐՈՒ ՄՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

RENT AND SALE

AT HOME

- Wheelchair
- Walker
- Electric Bed
- Manual Bed
- Water Mattress
- Cans
- Sticks
- Serum Tripod
- Walking Frame

HOME MEDICAL EQUIPMENT SERVICES

ՅՈՒՑԱՄԱՐԱԿ՝ «ԱՐԻՆ» ՍԵՆՅՈՐ ԳՐԱՍԵՆՆԱԿ՝ ԱՅՏՐԸ, ԱՅՏՏԻ ԾԵԼԸ, Բ. ՅԱԿԿԵՆ (01) 242556/7

NO MATTER WHAT YOU NEED... OR WHERE YOU NEED.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂՈՒԹՆԵՐ

ԽՐԻՄԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԻՆ ՏԿԱՐԱՅՈՒՄԸ ԵՒ ՎԵՐԱՇԽՈՒԺԱՅՈՒՄԸ

ԽՐԻՄԱՀԱՅԵՐ ՄԻՋՆՈՐԴ՝ ԴԻՄԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պախչելի գիղից հայոց Սուրբ Փրկիչ վանքը

Խրիմի վրայ օսմանեան տիրապետութեան Հաստատումէն ետք հայոց զէմ ծայր առած կրօնափոխութեան պարտադրանքները եւ բռնութիւնները պատճառ դարձան ժողովուրդի գանգուածային գաղթին՝ զէպի շրջակայ երկիրներ, եւ երբեմնի շէն գաղութը մեծապէս տկարացաւ: Սակայն հետագային վերջ գտան հայաձանքները, եւ կրկին անգամ հայեր ազատութիւններ ու արտօնութիւններ ձեռք ձգեցին: այդ ժամանակ այստեղ կարեւոր դերակատարութիւն ստանձնեցին դիւանագիտական մարզէն ներս:

ԽՐԻՄԷՆ ԶԱՆԳՈՒՄԵՆՅԱՆ ԳԱՂԹ՝ ԳԵՊԻ ՇՐՋԱԿԱՅ ԵՐԿՐՈՒՄԸ

Խրիմի թերակղզիին գրաւումը ամբողջացնելէ ետք օսմանցիք հոն առանձին կառավարչութիւն հաստատեցին: Խրիմի կառավարիչը ընկալեց իր տիրապետութեան ստացաւ: Թերակղզիին ծովափնայ շրջանը շուրջ գոտիներու բաժանուեցաւ: Քեֆէ (Կաֆա), Շնի Գալա, Սուտակ եւ Մանգուպ, իրենց 95 գիւղերով, որոնք ուղղակի օսմանեան գահին կապուեցան, իսկ աւելի հեւտա տարածուող գոտիին մէջ տեղացի Գիւրէյ տոհմի

խաները պահեցին իրենց ներքին ինքնիշխան գոյակիցակը՝ սուլթանի գերիշխանութեան տակ: Անմիջապէս որ օսմանեան տիրապետութիւն հաստատուեցաւ, հայութեան նկատմամբ կիրարկուող բռնութիւնները եւ կրօնափոխութեան պարտադրանքները անտանելի վիճակ ստեղծեցին, եւ նոյն տարին իսկ (1475ին) մեծ թիւով հայեր գանգուածաբար իրենց տունն ու տեղը ձգելով գաղթեցին զէպի հիւսիս, Լեհաստանի Կալիցիա երկրամասը, հայաշատ Կամենէց, Լվով եւ այլ բնակավայրեր: մէկ մասն ալ փախուստի դիմեց զէպի արեւմուտք՝ Մոլտաւիա եւ Թրանսիլվանիա:

Մօտաւոր տուեալներով, մինչեւ այդ ժամանակ հարիւր հազար հոյ գերդաստաններ կը բնակէին Խրիմի մէջ, որոնցմէ յետոյ մնաց հինգէն վեց հազար գերդաստան:

Խրիմի վրայ իրենց իշխանութիւնը ամրապնդելէ ետք օսմանցիք շարժեցան զէպի յարակից երկրամասեր եւ 1476ին ծովէն ու ցամաքէն մեծ յարձակում մը շրջապագեցին Մոլտաւիոյ վրայ: Ժամանակակից Մոլտաւիոյ վրայ ծանր կորուստներու ենթարկուեցաւ մանաւանդ շրջանին հայութիւնը, որուն կարեւոր մասը Խրիմէն գաղթականներն էին: Մոլտաւիոյ հայերէն շատեր հետագային բռնագաղթի ենթարկուեցան:

Օ ս մ ա ն ց ի ք 1484ին գրաւեցին Քիլիան՝ Դանուբի գետաբերանին վրայ եւ յարձակեցան Աքքերմանի վրայ: սուլթանին հրամանով շրջանին հայութիւնը բռնագաղթուեցաւ եւ Պոլիս տարուեցաւ:

Օսմանեան նուաճումներէն ետք Սեւ ծովու նաւահանգիստները կորսնցուցին իրենց միջազգային նշանակութիւնը, առեւտուրը մեծապէս տկարացաւ եւ նեղ, տեղական շրջագիծի մէջ սահմանափակուեցաւ: Արհեստները, որոնք կապուած էին տարանցիկ առեւտուրին հետ, արտաքին շուկան կորսնցնելով՝ նոյնպէս տկարացան:

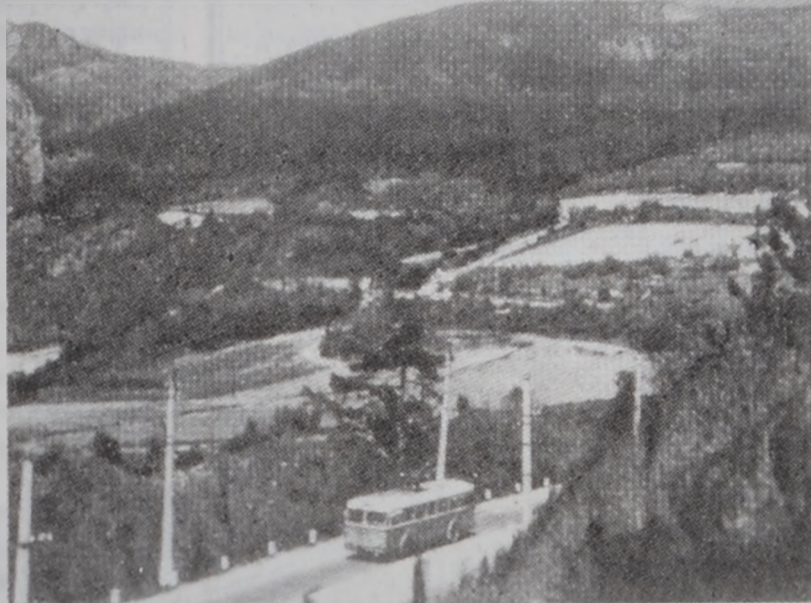
Հայոց եկեղեցիներուն ու վանքերուն մէկ կարեւոր մասը բռնագրաւուած ըլլալով իշխանութիւններուն կողմէ, ազգային եկեղեցական կեանքը, գրեթէ կազմալուծուած եւ ինքն իր մէջ ամփոփուած, գոյութեան դժուար պայմաններ կը դիմագրաւէր, իսկ գրչութեան երբեմնի շէն օճախները ամայացած էին: Յաճախակի դարձան նաեւ հայ երեւելի զէմքերու զէմ

պարբերաբար կիրարկուող սպանութիւնները: Սակայն օսմանեան իշխանութիւնները յաջողող տարիներուն իսկ կարիքը զգալով հայութեան, իրրեւ ձեռներէց, առեւտրական, արհեստաւոր եւ շինարար ժողովուրդ, փոխեցին իրենց վերաբերմունքը եւ աշխատեցան սիրաշահիլ հայութիւնը: հայկական բռնագրաւուած եկեղեցիներն ու վանքերը վերադարձուեցան եւ վերջ տրուեցաւ կրօնափոխութեան պարտադրանքին:

ՀԱՅ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆՆԵՐ ՄԻՋՆՈՐԴ՝ ԽՐԻՄԻ ԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

Սեւ ծովու հիւսիսային ափերուն վրայ օսմանեան տիրապետութեան հաստատումէն ետք քաղաքական նոր իրավիճակ ստեղծուեցաւ: Թաթարական երբեմնի հզօր եւ լայնածաւալ Ոսկէ Հորդան մեծապէս տկարացած՝ հասած էր քայքայման սեմին, նպաստելով Մոսկովիեան Ռուսիոյ աշխուժացման եւ աստիճանական զօրացման:

Արդարեւ, մոնկոլական եւ թաթարական ներխուժումներու եւ ծանր լուծի զէմ երկարատեւ պայքարներէ ետք ռուսական առանձին տիրոջնեցին սկսան միանալ: Մոսկուայի մեծ իշխան Իվան Գ. (1462-1505) 1470ական տարիներուն գրաւեց Վոլկայի գաղթավայրերը, 1478ին՝ Նովկորոտը եւ 1485ին ալ Թուէլը միացուց Մոսկուայի, որմէ ետք նուաճեց Մոսկուայէն Լիթւանիա:

Եալթայի շրջակայ լեռները

ուանիա տարածուող արեւելեան սլաւոնական իշխանութիւնները եւ լիթւանական սահմանային քաղաքներ: Այսպէսով, սլաւոնական տարբեր ցեղերէ կազմաւորուեցաւ ռուս ժողովուրդը:

Իվան Գ. իշխան քաղաքական յարաբերութիւններ հաստատեց թաթար տարբեր իշխանութիւններու եւ ցեղային միութիւններու հետ: Խրիմի իշխանութեան հետ դաշնակցեցաւ ընդհէմ Ոսկէ Հորդայի Ահմէտ խանին եւ Լիթւանիոյ Ահմէտ խանի մահէն ետք (1481) դաշնակցեցաւ նաեւ նոգայներուն հետ:

Իվան Գ. ի Խրիմի իշխանութեան հետ դիւանագիտական կապերու հաստատման մէջ մեծ դեր ունեցաւ իրիմահայ վաճառական Աստուածատուր, որ աւելի ծանօթ էր Պոլստան անունով: ան դիւանագիտական տարբեր յանձնարարութիւններ եւ հրովարտական փոխանակում կատարեց Խրիմի Մենկլի խանին եւ Մոսկուայի միջեւ:

Խրիմահայ այլ վաճառական մը՝ Պողոս, որ մօտիկ կապեր ունէր Կաֆայի թրքական իշխանութեան եւ խանական ընտանիքին հետ եւ առեւտրական գործառնութիւններ կը կատարէր Մոսկուայի մէջ, կարեւոր դերակատարութիւն ստանձնեց երկուստեք դիւանագիտական յարաբերութիւններու զարգացման մէջ: Ան այնքան Մոսկուայի մէջ, Մենկլի խան անոր եղբայրը՝ Կուլին յատուկ հրովարտական ուղարկեց Իվան Գ. ի մօտ, մեծ իշխանն էր խնդրելով, որ Պողոսը խոճա Լուծֆիի հետ ուղարկէ իրիմ:

Սակայն Պողոս մահացաւ Մոսկուայի մէջ եւ Իվան Գ. 16 Մարտ 1499ի հրովարտական Օլէկ Կոլիպոստովը իբրեւ դեսպան ուղարկեց խանին մօտ: հրովարտական մէջ արձանագրուած է՝ «Համայն Ռուսիոյ մեծ իշխան Իվան Գ. վասիլեւիչէն Օլէկ Կոլիպոստովին: Այստեղ կար կաֆայի մը, Պողոս անունով, հայ, այժմ այլեւս չկայ, եւ ես հրամայած եմ անոր իրերը դնել եւ կնքել: Եթէ Կաֆայի կամ Յարաբատի մէջ Թուրքիոյ սուլթանին անունով անոնց պաշտօնեաները Պողոսի իրերուն մասին քեզի կը հարցընեն, ապա դուն անոնց կը պատասխանես, որ այդ մարդը դեռ մեր թագաւորի երկրին մէջ եւ այժմ մահացած է, եւ մեր թագաւորին մաքահաւանքները հրամայած եմ անոր ապրանքը պահպանել եւ կնքել: Եթէ ունի այդ մարդը երեսխաներ կամ ո՛վ որ ըլլայ անոր ցեղէն, արդարութեան դրդուած ձեռք բազաւորը, որուն որ ուղարկէ մեր թագաւորին մօտ այդ ապրանքին համար, մեր թագաւորը կը հրամայէ այդ ապրանքը անոր յանձնել:»

Բայց Պողոսի առեւտրական գործառնութիւնները այնքան լայն էին, անոր թեղիականութիւնը այնքան մեծ էր, որ Խրիմի թրքական իշխանութիւնը, չբաւարարելով Իվան Գ. ի հրովարտական, նոր դեսպանութիւն մը ուղարկեց Մոսկուա՝ բաղկացած Կաֆայի փաշա Մեհմէտ

Կաֆայի ձեմովական ամրոցը

Շահապետի եւ Մենկլի խանի ներկայացուցչիններէն: Անոնք Իվան Գ. ն կը խնդրէին Պողոսի ապրանքները առանց մաքսի յանձնել՝ խոտտանալով փոխարէնը մոսկուացի ռուս վաճառականի Խրիմի մէջ մահացած յարաբային առանց մաքսի վերադարձնել մնացած ապրանքները:

Մինչեւ այդ ժամանակ թրքական իշխանութիւնները տեսակ-տեսակ տուրքեր կը գանձէին ռուս վաճառականներէն. Իվան Գ. պահանջեց յարգել միջազգային ընդունուած օրէնքները եւ խոտտացաւ փոխարէնը Պողոսի ապրանքներուն վրայէն մաքսը վերցնել: Ի վերջոյ թրքական կողմը զիջեցաւ, որմէ ետք Պողոսի ապրանքները Կաֆայի փաշային դեսպաններուն միջոցով դրկուեցան Խրիմ:

Այս ժամանակաշրջանին Մոսկուայի մէջ գործած խրիմահայ երեւելի վաճառականներ էին Նաչերես, Նարազուր, Սարգիս, Բարեկ, Աւետիք եւ այլք:

ԵԿԵՂԵՏԱԿԱՆ ՆՈՒՐԱՎԱՆԵՐ ԽՐԻՄԻ ՄԷՋ

Խրիմի հայոց եկեղեցիներու ու վանքերու բռնագրաւումէն, կրօնափոխութեան պարտադրանքներէն եւ յետոյ այլ եկեղեցիներու վերադարձուելէն ու ազատութիւն շնորհուելէն ետք, եկեղեցական կեանքը վերակազմելու եւ աշխուժացնելու նպատակով 1506ին էջմիածինէն Կաֆա ուղարկուեցան երեք նուիրականներ՝ Յովհաննէս եւ Սարգիս եպիսկոպոսներ եւ Դաւիթ արեւելս: Անոնք նախ մեկնեցան Պոլիս, որկէ յետոյ ծովու ճամբով անցան Խրիմ՝ աննախընթաց խանդավառութիւն ստեղծելով ժողովուրդին մէջ:

Կաֆայէն յետոյ անոնք անցան Ղարապոլտան (Պեսարապիս), ուր կեդրոնացած էր Խրիմէն գաղթական հայութեան մէկ ստուար համեմատութիւնը: էջմիածին վերադարձի ճամբուն վրայ, 1506 Հոկտեմբերին անոնք նահատակուեցան Ամասիոյ մէջ:

ԽՐԻՄԱՀԱՅ ԲԱՆԱԳՐԱՅՆԵՐ

Ռուսիոյ եւ Խրիմի իշխանութեան միջեւ յարաբերութիւնները վաղեմաբար Իվան Գ. ի մահէն ետք, 1505ին, երբ անոր յաջորդեց գաւազը՝ Վասիլի Գ.: Խրիմ գորավիզ կանգնեցաւ Լեհաստանի եւ Լիթւանիոյ, որոնք Ռուսիոյ մրցակիցներն էին: Սահմանամերձ շրջաններուն մէջ կրկին եւ ու սպաստակութիւնները անպակաս էին, իսկ 1512ին մեծ պատերազմ ծագեցաւ Լեհաստանի եւ Մոսկուայի միջեւ:

Այս ժամանակ իրիմահայ քանի մը վաճառականներ դիւանագիտական բանակցութեան ձեռնարկեցին լուծելու համար տագնապը: անոնցմէ Աւետիք եւ Գրիգոր Վասիլի Գ. ի եւ Մենկլի խանին միջեւ միջնորդի դեր կատարեցին, իսկ Սարգիս եւ Բարեկ դիւանագիտական կարեւոր յանձնարարութիւն կատարեցին երկու պետութիւններուն միջեւ: Աւետիք խանին հրովարտական մէջ յիշուած է իբրեւ իր հպատակը, որ առեւտուր կատարելու համար Լեհաստանէն անցած է Մոսկուա, ուր ժամանակ մըն ալ ձեռք բաւարկուած է: Իսկ Գրիգորի մասին խանը յիշած է, որ իշխան Միխայլ Վոլովիչ անկէ բռնագրաւած է վեց հազար ալթին դրամական արժողութեամբ կզաքիսի մորթ: խանը կը խնդրէր իշխան Լվովիչէն բռնագրաւուած մորթեղէնը յանձնել իր կողմէ զրկուած եւ յատուկ յանձնարարականով օժտուած Սարգիսին եւ Պապա Բատիին:

Ալուշթա

ԿԱՖԱՅԵՏԻ ՀԱՅ ՀԵՂԻՆԱԿԱՒՈՐ ԱՌԵՏՐԱԿԱՆ ԿԱԿՈՍ ԺԻՂՈՎԻՆ

Կաֆայի հայ առեւտրականներուն եւ քաղաքական գործիչներուն մէջէն հռչակաւոր դարձաւ Կակոս (Կիրակոս), որ ցանցուած է ժողովին մականունով: Ժողովին հայերէնով քարգմանուած է ջիւղաւանման կամ ջիւղաւանակ իմաստով: Անոր այդ մականունը տրուած էր իր ժլատ բնաւորութեան եւ վաշխառական գործունեութեան իբրեւ բնորոշում: Հետաքրքրական է նշել, որ ռուս առեւտրականներու եւ արդիւնաբերողներու ակամաւոր եւրեիկովներու գերդաստանի՝ անունն ալ նոյն իմաստը ունի:

Կակոս առեւտրական լայնածաւալ գործունեութիւն ունէր Խրիմի եւ Մոսկուայի մէջ եւ տարիներու ընթացքին վիթխարի հարստութիւն ձեռք ձգելով եւ մօտիկ բարեկամութիւն հաստատելով տարբեր իշխանաւորներու հետ՝ երեւելի զէմը դարձած էր: Անոր օժանդակութեամբ եւ միջնորդութեամբ է, որ Մոսկուայի մեծ իշխան Իվան Գ. առաջին անգամ դիւանագիտական յարաբերութիւն հաստատեց Խրիմի Մենկլի Գիւրէյ խանին հետ, որուն իրեն վարձատրութիւն՝ մեծ իշխանը առատօրէն վարձատրեց հայ առեւտրականը:

Այդ ժամանակ Իվան Գ. եւ Խրիմի թաթար խաները բազմաթիւ տարակարծութիւններ ունէին եւ քաղաքական մրցակցութեան մէջ էին: Կաֆայի երեւելիական իշխանութիւններուն հետ եւս Մոսկուա հարցեր ու տագնապներ կը դիմագրաւէր, եւ այդ պատճառով ալ մոսկուացի վաճառականներ մեծ դժուարութիւններ կը դիմագրաւէին կը դիմագրաւէին: Իվան Գ. 1474ին Մոսկուայի մէջ խանին դեսպանէն պահանջեց վերջ տալ մոսկուացի վաճառականներուն նկատմամբ կիրարկուող ճշմունքներուն: Մեծ իշխանը նաեւ Կաֆա ուղղուող իր դեսպանին հրահանգեց գտնել հայ վաճառական Կակոսը եւ անոր հետ խորհրդակցել ճշմունքական իշխանութիւններուն հետ յարաբերութիւններու ձեւաւորելու առաջ:

Իվան Գ. 1475ին որոշեց իր գաւիկին կնուրեան անցնել Մանգուպի իշխանի դուստրը եւ խնամախօսի պարտականութիւնը յանձնեց Կակոսի: Կակոս բանակցութեան մէջ մտաւ կողմերուն միջեւ եւ յաջողեցաւ իրականացնել իրեն յանձնուած պարտականութիւնը՝ բարձր գնահատման արժանանալով:

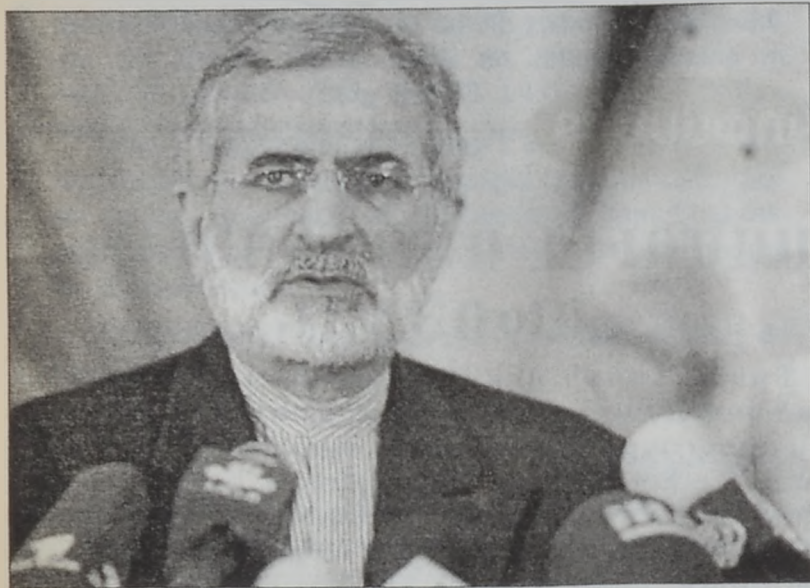
Խրիմի օսմանեան գրաւումէն ետք (1475ին), երբ հայերու եւ ընդհանուր առմամբ բոլոր քրիստոնեաներուն դէմ հալածանքներ եւ կրօնափոխութեան պարտադրանքներ ծայր առին, Կաֆայի եւ շրջակայքին մէջ գործող ռուս վաճառականներ գերի բռնուեցան թաթարներուն կողմէ եւ կալանաւորուեցան: Կակոս, իբրեւ մօտիկ բարեկամ Իվան Գ. ի եւ ռուսներուն, փրկագին վճարելով ազատեց ռուս վաճառականները, անոնց հագուստներ գնեց եւ ուղարկեց Ռուսիա:

Իբրեւ գնահատանք ռուսական պետութեան մատուցած իր ծառայութիւններուն՝ Իվան Գ. 1486ին յատուկ գնահատանքի եւ շնորհակալութեան գիր ուղարկեց Կակոսի:

ԻՐԱՆ Կ'ԱՆՏԵՍԷ ԻՐԵՆ ՈՒՂՂՈՒՂ ԲՈԼՈՐ ՏԵՍԱԿԻ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔՆԵՐԸ

Քամալ Խարազի

Իրան կը մերժէ Եւրոպական Միութեան հետ իր բանակցութիւններուն կապուած որեւէ պայման կամ սպառնալիք, յայտնած է արտաքին գործոց նախարարութեան բանբեր Համիտ Ռիչա Ասեֆի երէկ:

Երկուշաբթի օր, Ե. Միութեան արտաքին գործոց նախարարները «թափ ստացող մտահոգութիւն» յայտնած են Իրանի կորիպային ծրագիրին գծով, զգուշացնելով, թէ առեւտրական գետնի վրայ անոնք Թեհրանի հետ յարաբերութիւնները վերատեսութեան պիտի ենթարկեն եթէ անիկա լիովին չգործակցի ՄԱԿի Կորիպային Ուժանիւթի Միջազգային Գործակալութեան հետ:

Ասեֆի ընդգծած է, որ Իրան բազմիցս կրկնած է, թէ յանձնառու կը մնայ կորիպային պէնթերու տարածուած արգիլող համաձայնագիրին (Է.Մ.Փ.Թ.Ի.), եւ թէ անիկա «թափանցիկ» ձեւով ցոյց տուած է կորիպային խաղաղ իր գործունէութիւնը՝ լիովին գործակցելով գործակալութեան հետ:

Սակայն Ե. Միութեան յայտարարութեան 24 ժամ ետք, Իրան կը թուէր իր դիրքորոշումը մեղմացուցած ըլլալ Է.Մ.Փ.Թ.Ի. կապուած յաւելեալ փորձագոյի մը կնքումին առնչութեամբ՝ արտօսելով կորիպային իր վայրերը անակնկալ այցելութիւններ, յայտնելով, թէ որոշում մը պիտի կայացնէ մասնագետները յսելէ ետք:

Արտաքին գործոց նախարար Քամալ Խարազի Փրեթորիայի մէջ (Հարաւային Ափրիկէ) մամլոյ ասուլիսի մը ընթացքին յայտնած է, թէ Իրանի ղեկավարները այդ փաստաթուղթը կնքելու առնչութեամբ որոշում պիտի կայացնեն, յսելէ ետք ՄԱԿի գործակալութեան մասնագետները, զորս հրաւիրած է Թեհրան:

Երկուշաբթի օր Ասեֆի ըսած էր, թէ առայժմ յաւելեալ փորձագոյի մը կնքումը օրակարգի վրայ չէ:

ԽԱՐԱԶԻ ԱՇԽԱՏԱՆՈՒԹԵԱՆ ԳԾՈՎ ԱՍԲԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԵՐՔԷ

Միւս կողմէ, Խարազիի հերքած է Մ. Նահանգներու նախագահ ձորձ Պուշի այն ամբաստանութիւնները, թէ իր երկիրը ապաստան կու տայ եւ զօրավիգ կը կանգնի ահաբեկիչներու, յայտնելով, որ «Մ. Նահանգներն են, որոնք Իրաքի մէջ ահաբեկիչներու ապաստան տուած են, որովհետեւ ներկայիս Իրաքի իւրաքանչիւր անկիւնը ամերիկացիներու հակակշիռին տակ է»:

Իրանեան - հարաւային ափրիկեան երկկողմանի յանձնախումբին մէջ ժողովին առիթով Փրեթորիա գտնուող նախարար Երկուշաբթի օր շեշտած է, թէ Իրան կը պայքարի ահաբեկիչներու դէմ:

Խարազի Մ. Նահանգները ամբաստանած է Իրաքէն գործող իրանցի զինեալ ըմբոստներու զօրավիգ կանգնելու յանցանքով, անոնց արտօսելով, որ «մնաւ եւ գործէ Իրաքի մէջ», հակառակ անոր որ խմբակը «ահաբեկչական արձանագրուած կազմակերպութիւն մըն է»:

Պուշ Թեքսասի մէջ Երկուշաբթի օր դարձեալ զգուշացուցած էր Մուրիան եւ Իրանը, վանոնք ամբաստանելով «անընդունելի» վերաբերմունք ցուցաբերելու յանցանքով՝ ահաբեկչութեան զօրավիգ կանգնելու եւ ապաստան տալու իմաստով:

Ան զգուշացուցած էր, որ այն պետութիւնները, որոնք ահաբեկչութեան զօրավիգ կը կանգնին, «խաշուեան» պիտի ըլլան:

ԻՐԱՔԻ ԻՇԽՈՂ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՆԱՅ ՍԱԿԻ ԱՊԱՇՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻ ՆԻՍՏԻՆ, ՈՐ ԻՐԱՔԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԵՆ Ի ՎԵՐ ԱՌԱՋԻՆ ԱՆԳԱՍ ԸԼԼԱԼՈՎ ԿԸ ՔՆՆԱՐԿԷ ԻՐԱՔԻ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ

Իրաքցիներուն հայեացքը երէկ ուղղուեցաւ իշխող խորհուրդին, որ կը ներկայանայ ՄԱԿի Ապահովութեան խորհուրդի նիստին, ուր ընդհանուր քարտուղար Բոֆի Անան կը ներկայացնէ Իրաքի գծով իր տեղեկագիրը:

Խորհուրդը, որուն հանդէպ ընդհանրապէս սառն մօտեցում ցոյց տուած է ներքին ճակատի վրայ, քանի մը պատուիրակով կը ներկայանայ Ապահովութեան խորհուրդի նիստին: Երէք պատուիրակներն են Ասնան Պաշաշի, Ահմէտ Ճալապի եւ Աքրիա Հաշեմի: Պատուիրակները պիտի փորձեն ապահովել ՄԱԿի զօրակցութիւնը իրենց ղեկավարած իշխանութեան, որ խիստ քննադատութեան կ'ենթարկուի յատկապէս շիի կրօնապետներու կողմէ:

Շատ բան կախեալ է Անանի տեղեկագիրէն, ուր նշուած է, թէ Իրաքցիները մեծապէս դժգոհ են տիրող իրավիճակէն եւ բռնի ժողովրդավարութենէն, որ կարծէք կը պարտադրուի երկիրին: Տեղեկագիրին մէջ կը նշուի նաեւ, որ ժողովրդավարութիւնը դուրսէն պէտք չէ պարտադրուի, այլ՝ պէտք է ծնի ներսէն: Տեղեկագիրը ահապանգ կը հնչեցնէ նաեւ Պաղտատի եւ այլ քաղաքներու մէջ տիրող անապահովութեան համար: Իրաքի տարածքին ռճիրները, կողոպուտը եւ զինեալ միջադէպերը տակաւին հակակշիռի տակ չեն առնուած: Անանի տեղեկագիրը կը հաստատէ, որ ապահովութեան գոյութիւնը կամ բացակայութիւնը կ'ազդէ Իրաքի ներկայ կեանքին բոլոր ազդակներու վրայ:

Իրաքի դէմ յայտարարուած պատերազմին աւարտէն ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով ՄԱԿի Ապահովութեան խորհուրդը կը քննարկէ յետպատերազմեան Իրաքի իրավիճակը: Ապահովութեան խորհուրդի անդամները նաեւ առիթը պիտի ունենան առաջին անգամ ըլլալով պաշտօնապէս յսելու Իրաքի իշխող խորհուրդին տեսակէտները: Իսկ Միացեալ Նահանգներ եւ Բրիտանիա պիտի փորձեն ապահովել բազմազգեան ուժի մը կազմութեան գծով հաւանութիւնը: Ռուսիա եւ Ֆրանսա ըսած էին, որ պատրաստ են Իրաք ուժ ուղարկելու, եթէ ծրագիրը հովանաւորուի ու առաջնորդուի ՄԱԿի կողմէ: Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Իկոր Իվանով ըսաւ, որ Մոսկուա կ'ուզէ Իրաքի մասին Ապահովութեան խորհուրդի նոր որոշում մը, որ աւելի գործօն ու բանալի դերակատարութիւն պէտք է տայ միջազգային կազմակերպութեան՝ Իրաքի մէջ: Իվանով շեշտեց, որ Իրաքի մէջ կազմութիւնը օրըստօրէ կը վատթարանայ՝ քաղաքական, տնտեսական, ապահովական եւ ընկերային մակարդակներու վրայ: Կացութիւնը կարելի է փրկել իրաքցի ժողովուրդին օրինական ներկայացուցիչներուն եւ ՄԱԿի միջեւ գործակցութեամբ միայն, աւելցուց Իվանով:

Միւս կողմէ, ամերիկացի զինուոր մը եւս սպաննուեցաւ երէկ Պաղտատի մէջ, ուր խուճը մը զինուորներ յարձակումի ենթարկուեցան զինեալներու կողմէ, որոնք ըստ ամերիկեան աղբիւրներու նախկին ղեկավար Սատտամ Հիւսէյնի հետեւորդներն են: Ականատեսներ յայտնեցին, որ Պաղտատի օդակայանին մէջ ալ ամերիկացի զինուորներուն վրայ ռումբեր արձակուած են Երկուշաբթիէն Երեքշաբթի լուսցող գիշերուան ընթացքին: Ամերիկեան աղբիւրներ չհաստատեցին լուրը:

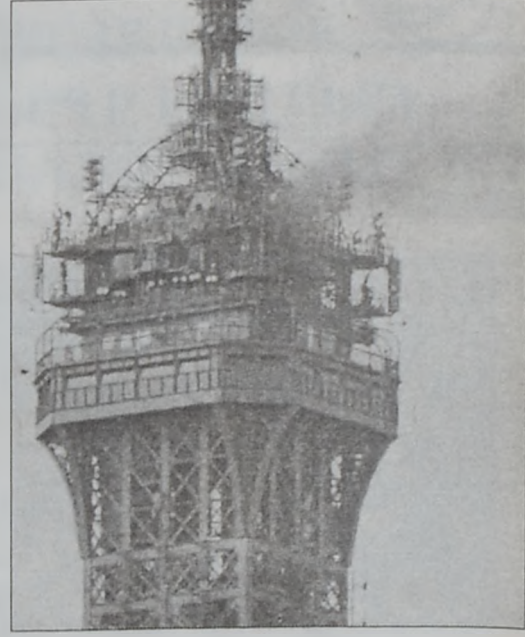
ԵԳԻՊՏՈՍԻ նախագահ Հիւսիսի Մուպարաբ զգուշացուց, որ Իրաքի մէջ տարածուող քառուրդ կը սպառնայ ամբողջ շրջանին: Մուպարաբ աւելցուց, որ միայն իրաքցիներուն կողմէ ընտրուած կառավարութիւնը մը կրնայ կարգն ու կանոնը վերահաստատել երկիրին մէջ:

ԵԻՐՈՊԱԿԱՆ Միութեան արտաքին գործոց նախարարները միացեալ յայտարարութեամբ մը պատրաստակամութիւն յայտնեցին մասնակցելու Իրաքը վերակառուցելու բազմազգեան ճիգերուն: Յայտարարութիւնը կը նշէր սակայն որ այդ ճիգերուն մէջ դերակատար պէտք է ըլլայ ՄԱԿ:

(ԱՅՓ)

ՀՐԴԵՂ ԷՅՖԵԼԻ ԱՇՏԱՐԱԿԻՆ ՄԷՋ

Ա շ խ ա ր հ ի ի հրաշալիքներն մէկը նկատուող Փարիզի Էյֆէլի աշտարակին երրորդ յարկին վրայ երէկ ծագած է հրդեհ մը, ահապանգի մատնելով բազմաահապար զբօսաշրջիկներն ու անձնակազմը, որոնք անմիջապէս պարպած են աշտարակը: Ոչ մէկ ցոյց կամ վիրաւոր արձանագրուած է: Հրդեհը, ըստ ֆրանսական պատկերասփիռի կայաններուն, ծագած է յետ էլեկտրական խանգարումի:

ԿԱՐՃ ԼՈՒՐԵՐ

● ՄՈՆՐՈՎԻԱ.- Լիպերիոյ մայրաքաղաք Մոնրովիոյ մէջ երէկ բախումները դադար չեն ունեցած ըմբոստներու եւ կառավարական ուժերու միջեւ: Պաշտպանութեան նախարար յայտնած է, թէ անցող քանի մը օրերուն քաղաքային զոհերու թիւը 700ի մօտեցած է, մինչ ոչ հաւաստի աղբիւրներու համաձայն, ըմբոստ ուժերը տիրական ներկայութիւն դարձած են մայրաքաղաքին մէջ:

● ՄՈՍԿՈՒԱ.- Չեչենիոյ սահմանակից Իսկուշեթիոյ մէջ մարդ մը ինքիւնք պայթեցուցած է անցարգելի մը վրայ, երբ ոստիկաններ անոր փաստաթուղթերը պահանջած են, այս ձեւով ձախողութեան մատնելով անձնասպանական հաւանական գործողութիւն մը:

● ՄՍՏՐԻՏ.- Սպանական 2 քաղաքներու պանդոկներու մէջ երէկ երկու ոմբահարումներու պատճառով վիրաւորուած են 8 անձեր, որոնց կարգին՝ 4 ոստիկաններ: Պայթումներէն քանի մը վայրկեան առաջ, մարդիկ հեռացուած են պանդոկներէն՝ ԷՄՍԻ անունով հեռաձայնային զգուշացումէ մը ետք:

● ՍԻՆԿԱՍՏՈՒՐ.- Սինկափուրի մէջ բժիշկներ յաջողած են կոնքէն իրարու միացած քանի մը ամսուան երկու աղջնակներ իրարմէ բաժնել՝ զլուխէն միացած իրանցի 29 տարեկան քոլրերու մահէն 2 շաբաթ ետք: Վիրաբուծութիւնը տեղի ունեցած է նոյն հիւանդանոցին մէջ:

● ՎԻԵՆՆԱ.- Աւստրիացի վիրաբուծներ անցեալ Շաբաթ օր ձեռնարկած են լեզուի առաջին պատուաստում - վիրաբուծութեան: 42 տարեկան հիւանդը, որ լեզուի քաղցկեղէ կը տառապէր, առողջական յաւ վիճակի մէջ կը գտնուի, ըստ Վիեննայի այն հիւանդանոցին, ուր տեղի ունեցած է վիրաբուծութիւնը:

● ՔՈՒԲԱ.- Զափոնի հարաւարեւմտեան շրջանին մէջ անցեալ շաբաթվերջին արձանագրուած հողի սահանքներուն եւ ողողումներուն պատճառով մահերու թիւը 15ի բարձրացած է, մինչ անհետացած 7 անձերու փնտռութիւնը կը շարունակուի երէկ:

● ԼԻՄԱ.- Փերուի հիւսիսարեւմտեան Անտեան լեռներուն վրայ ձիւնի սահանք մը 3 գերմանացի եւ 3 իսրայէլացի լեռնագնացներ, ինչպէս նաեւ փերուցի 2 առաջնորդներ սպաննած է երկուշաբթի օր:

● ՄԱՆԿԱՆԱ.- Հիւսիսային Ֆիլիպիններու մէջ երէկ առնուապ 6 ցոյհ արձանագրուած է Իմպուտո մրիկի կառավարող: Հապարաւոր մարդիկ հարկադրաբար իրենց տուններէն հեռացած են:

● ՊԵՅՅԻՆԿ.- Չինաստանի մէջ Երկուշաբթի օր տեղի ունեցած 6,2 աստիճան ռիսքըր ուժգնութեամբ շարժ մը առնուապ 15 ցոյհ խառն է եւ աւելի քան 290 հոգի վիրաւորած: Աւելի քան 5000 շէնք քանդուած է: Իսկ արեւելեան Շուժու քաղաքին մէջ հին պատի մը մէկ մասին փլուզումին պատճառով 11 հոգի մահացած է երէկ առաւօտ:

ԹՈՆԻ ՊԼԷՐ ԿԸ ՀԵՐՔԷ, ԹԷ ԱՆՉԱՄԲ ՀԱԻԱՆՈՒԹԻՒՆ ՏՈՒԱԾ Է, ՈՐ ՏԷՅՎԻՏ ՔԵԼԻԻ ԱՆՈՒՆԸ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒԻ

Բրիտանիոյ վարչապետ Թոնի Պլէր հերքեց, որ ինք անձամբ հաւանութիւն տուած է, որ գիտնական եւ պէնթերու մասնագետ Տէյվիտ Քելիի անունը հրապարակուի իբրեւ աղբիւր Պի. Պի. Սի.ի տեղեկագիրին, ուր կը նշուէր, թէ կառավարութիւնը չափազանցուած կերպով ներկայացուցած է Իրաքի պէնթերու ենթադրեալ սպառնալիքը: Պլէր, որ աւարտե-

լով Չինաստան այցելութիւնը, Հոնկ Բոնկ կ'ուղղուէր, շեշտեց, որ ինք լիազօրութիւն չէ տուած Քելիի անունը հրապարակելու: Պլէր աւելցուց, որ այս հանգրուանին պէտք է առիթ տալ կատարուող հետաքննութեան, որ բացուած էր Քելիի անձնասպանութեան լոյսին տակ: Ան ըսաւ, որ հետաքննութեան ընթացքին պիտի ուղղուին շատ մը անհրաժեշտ, որոնք

պատրաստ է պատասխանել:

Քելիի մահը փոթորիկ մը բարձրացուցած է Բրիտանիոյ տարածքին եւ պատճառ դարձած, որ մամուլը հարց տայ, թէ ով է պատասխանատուն կամ մեղադրելին անոր մահուան: Ըստ «Ֆայնէնշըլ Թայմս»-ի, պաշտպանութեան նախարար ձեֆ Հոն անձամբ լիազօրած է լրատուական արշաւ մը, որպէս Վի յայտնի ըլլայ, թէ Քելի փոխանցած է լուրերը Պի. Պի. Սի.ի, որ

փորձած էր գաղտնի պահել իր աղբիւրին ինքնութիւնը: Քելիի ընտանիքը կ'ըսէ, որ ան ծանր ճնշումներու կ'ենթարկուէր, յատկապէս խորհրդարանին կողմէ հարցաքննուելով:

Միւս կողմէ, Պլէր երէկ վերահաստատեց, որ չի զղջար Իրաքի դէմ պատերազմի որոշում տուած ըլլալուն համար: Ան ըսաւ, որ որքան ալ դժուար որոշում էր անիկա, չի զղջար, որովհետեւ խարարութիւնը, որ